

ZIVA

ZAJEDNICA

D2384E

BROJ 7-8 (153)

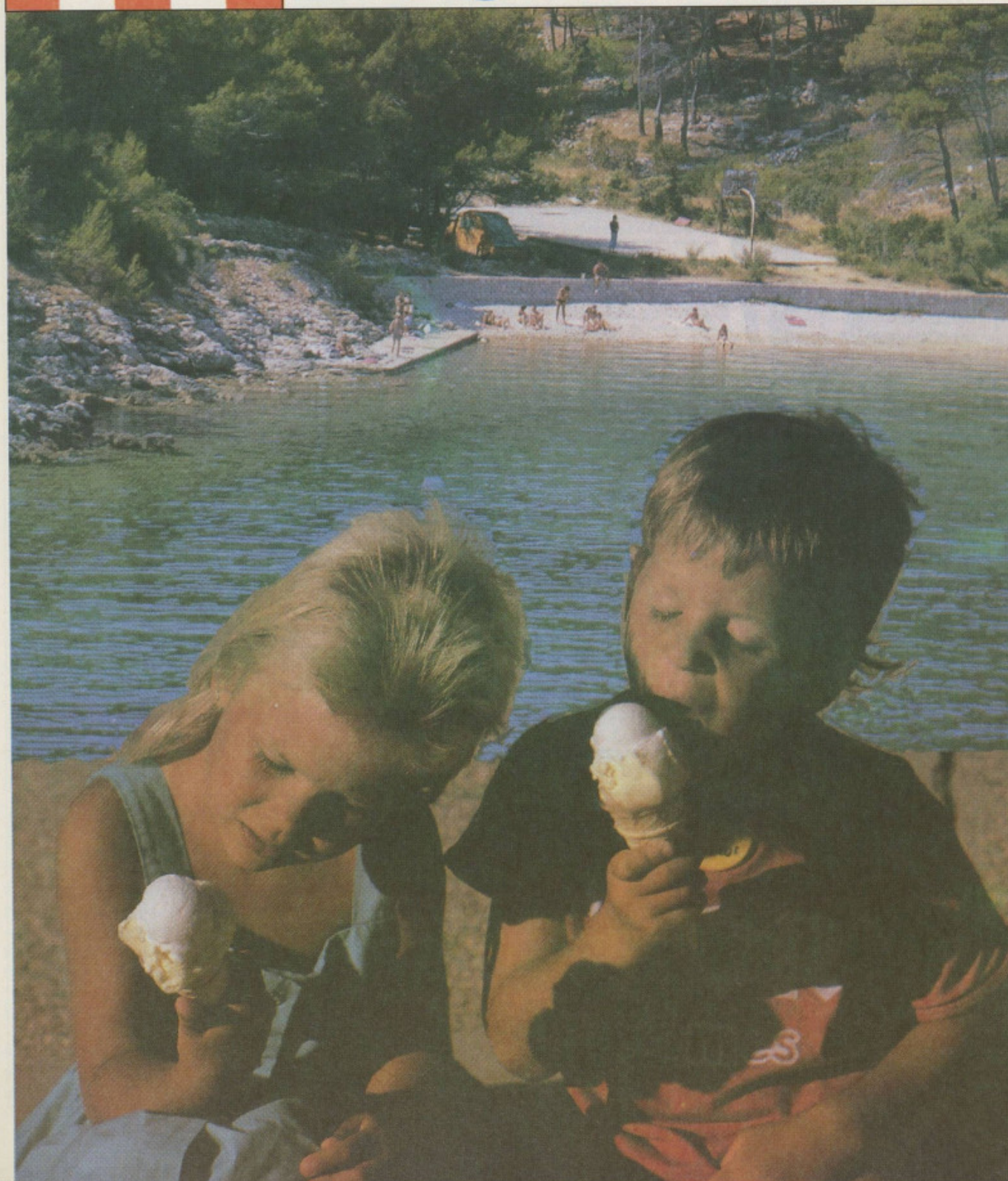
SRPANJ/KOLOVOZ - JULI/AUGUST 1994.

LEBENDIGE GEMEINDE

MITTEILUNGSBLATT

DER KROATISCHEN KATHOLISCHEN MISSIONEN

CUENA/PREIS 2,- DM

UVODNIK

Ljeto je. Mnogi ste već na odmoru. Ako možda do vas ne dođe sada Živa zajednica, nadamo se da ćete je nabaviti po povratku s odmora. Zašto? Jednostavno zato što je ovaj naš ljetni dvobroj izuzetno bogat i zanimljiv. Stoga molimo i one do kojih dođe ovaj naš broj da ga preporuče i drugima, pogotovo onima koji su na odmoru.

Ovaj dvobroj tiskali smo na povećanom broju stranica, a nastojali smo da bude čitljiv i zanimljiv. Zbog toga nam ne bi bilo nimalo drago da nas za naše napore „nagrađujete“ otkazivanjem našeg lista. Tako smo ovih dana iz jednog mjesta dobili smanjenje naružbe Žz s 25 komada na samo jedan komad, i to upravo kad smo pomislili da smo list učinili zanimljivijim, preglednijim, poučljivijim i informativnijim. Nadamo se da više nećemo primati takve „čestitke“ za naš rad, nego naprotiv, da će se narudžbe povećavati.

Glavni članak ovoga broja govori o vrlo aktualnom fenomenu mržnje, odnosno o pojavnim oblicima mržnje u srpskom agresorskom ratu protiv Hrvatske i BiH. Vjerojatno nema nikoga tko se u ovom ratu nije upitao kako oprostiti sve zlo koje nam je nanio ovaj rat. O značenju dijas-

pore u biblijskoj i kršćanskoj tradiciji, te u našem narodu, u razgovoru za Žz govori dr. fra Bonaventura Duda. Može se slobodno reći da je većina tema u ovom broju o mladima: u obiteljskoj rubrici, u izvješćima o protekloj školskoj godini na materinskom (hrvatskom) jeziku, u rubrici „Misionari, imate riječ...“, u rubrici „Svijet mladih“ na više stranica... Sad nam mladi neće moći prigovoriti da je Žz zapravo samo za njihove roditelje, a ne i za njih. Ovdje napominjemo da smo produljili naš nagradni natječaj „Mladi hrvatski Odisej“ do 1.12.1994. Molimo i mlade i stare da se ne razočaraju što u ovom broju nismo tiskali najavljeni poster. Odlučili smo da je mnogo bolje da ga tiskamo u sljedećem broju, kao dar učenicima na početku nove školske godine. Veliku reportažu napravili smo ovoga puta o HKM Bonn, jer ta misija slavi ove godine 25. obljetnicu postojanja.

Nadamo se da će Vas također obradovati više priloga iz kulture, a nas su posebice obradovala Vaša pisma i dopisi, koje rado objavljujemo.

Ugodno ljeto i svako dobro želi vam uredništvo.

HRVATSKA ŠKOLA

ab. Upravo je završila još jedna školska godina, pa tako i školska godina nastave na materinskom, hrvatskom jeziku. Opširnije izvješće o protekloj školskoj godini možete pročitati u ovom broju našega lista. Na osnovi tog izvješća i nekih drugih spoznaja ne možemo a da ne kažemo sljedeće. Iznenađuje podatak da preko 15% hrvatskih učenika i učenica uopće ne pohađa hrvatsku školu. Šokira podatak da oko 20% hrvatskih učenika i učenica pohađa nastavu drugih materinskih jezika s područja bivše Jugoslavije. To znači da još 20% hrvatske djece ide na nastavu materinskog jezika kod srpskih, makedonskih ili

bosansko-muslimanskih učitelja. Zanimljivo bi bilo provjeriti kako srpski učitelji predaju hrvatski jezik i hrvatsku povijest mladim hrvatskim učenicima. Teško je prosuditi radi li se o roditeljskoj nemarnosti i neodgovornosti, o neinformiranosti ili o svojevrsnom političkom oportunizmu, tj. jugonostalgiji. Još je veća neodgovornost onih roditelja u nekim njemačkim krajevima u kojima čak 52% hrvatske djece uopće ne pohađa školu materinskog jezika. Njemački zakoni pružaju priliku stranim državljanima i njihovoj djeci, pa i nama Hrvatima, da učimo svoj materinski jezik, povijest, kulturu, a tako veliki postotak roditelja to jednostavno odbacuje. Zato je hvale vrijedna akcija Hrvatskog učiteljskog društva „Bartol Kašić“ iz Frankfurta kojom već sada, jer je sada pravo vrijeme, obavještavaju i pozivaju hrvatske roditelje i njihovu djecu gdje sve mogu pohađati školu na materinskom, **hrvatskom**, jeziku i kod hrvatskog učitelja. I mi se pridružujemo toj akciji i pozivamo roditelje da već sada upišu svoju djecu u hrvatske škole. Ovo je ujedno poziv dobre namjere za ona mjesta gdje su još u tijeku nesporazumi u vezi s hrvatskom nastavom ili s nastavničkim kadrom, da se to riješi na obostrano ili na trostrano zadovoljavajući način, a sve u interesu naše djece, naše nacionalne i kulturne svijesti, te u interesu jedinstva hrvatskog naroda u iseljeništvu.

MOTRIŠTE

Hrvatske udruge pod jednim svjetskim krovom

U Zagrebu se od 1. do 3. srpnja ove godine na Drugoj konvenciji Hrvatskog svjetskog kongresa okupilo oko 450 zastupnika iz 35 zemalja. Hrvatski svjetski kongres je velebni projekt kojeg je pokrenuo te njime u protekle tri godine ravnao hrvatski iseljenik iz Sjedinjenih Država Nikola Kirigin, a njegov je smisao demokratsko organiziranje svih hrvatskih udruga na svjetskoj razini. U preko trideset zemalja, od Danske do Južne Afrike, održane su osnivačke skupštine – osnovne jedinice Hrvatskog svjetskog kongresa su kongresi pojedinih zemalja u kojima žive Hrvati – koje su na mnogim mjestima okupile veliki broj djelatnih udruga te ponegdje počele i uspješno djelovati. Tek u nekim zemljama, npr. u Francuskoj, Mađarskoj, Srbiji te nekim zemljama Južne Amerike osnivanje Kongresa do sada još nije uspjelo. Predstavnici tih zemalja stoga su u Zagrebu bili prisutni tek kao promatrači.

U Zagrebu je ovom prilikom izabrano prvo demokratski legitimirano vodstvo. Za predsjednika je izabran fra Šito Čorić iz Švicarske, a dopredsjednici su dr. Stanislav Janović, predsjednik Hrvatskog svjetskog kongresa u Njemačkoj te dr. Jure Grahovac iz Sjedinjenih Država. Tajnik je Josip Sovulj, također iz Sjedinjenih Država, a blagajnica Dijana Vukušić iz Švedske.

Zaključci radnih skupina stoga su doneseni brzo i konstruktivno, no u sebi su ujedno sadržavali bitnu teškoću Kongresa: tko će, kako i kojim sredstvima ostvariti zadaće iz dugih i stručno izrađenih kataloga nužnih i hitnih mjera koje bi hrvatsko iseljništvo htjelo darovati napretku svoje hrvatske domovine i napretku vlastitih zajednica rasutih po svijetu? Svi djelatnici Kongresa svjesni su naime ozbiljne krize koja u ovom trenutku duboko dezorijentira hrvatsko iseljništvo i gasi njegovu veliku snagu djelovanja koju je ono imalo prošlih desetljeća. Sa svih strana čulo se naime da je u udrugama sve manje djelatnika, da je pojedine akcije sve teže provesti, čak da je u hrvatskim dopunskim i etničkim školama po svijetu sve manje polaznika.

Razgovori o uzrocima ovakvog stanja spominjali su izlišne stranačke borbe u iseljeništvu, zatim pojave zlorabe vlasti među političarima u Hrvatskoj koje među iseljenike unose razočaranje, ili su uzrokom smatrali običnu istrošenost ljudi nakon velikih i teških napora. Pravi je odgovor u ovom trenutku teško naći. Izvjesno je samo da je prošlo vrijeme djelovanja „protiv neprijatelja“ koje je uvijek najjednostavniji način društvenog djelovanja, te da novo vrijeme zahtijeva ljude koji znaju raditi komplementarno, koji će pokazati ljepotu i mogućnost zajedničkog rada u nadopunjanju raznolikih hrvatskih skupina. Kongres u Zagrebu pokazao je da Hrvati u iseljeništvu imaju takvih ljudi i pobudio je optimizam da novo vrijeme uspjeha tek dolazi. Maja Runje

Herausgeber: **ŽIVA ZAJEDNICA**
Kroatisches
Oberseelsorgeamt in Deutschland
 60435 Frankfurt am Main · An den Drei Steinen 42
 Tel. (069) 54 10 46 · Fax (069) 5 48 21 32
 Verantwortlich: Bernardo Dukić
 Redakteur: Anto Batinić
 Redaktionsrat: Stanka Vidičković, Ivek Milčec,
 Jura Planinc, Ivan Bošnjak,
 Maja Runje
 Layout: Ljubica Markovica
 Jahresbezugspreis: DM 30,- incl. Porto
 Bankverbindung: Konto Nr. 129072 bei der
 Stadtparkasse Frankfurt
 (BLZ 50050102)
 Litho + Montage: Fotosatz Service Bauriedl,
 64546 Mörfelden-Walldorf
 Druck: Scholl+Klug Druckerei GmbH,
 64546 Mörfelden-Walldorf

VJEROM KROZ ŽIVOT

SRPSKA I NESRPSKE MRŽNJE

Piše: Ivan Šarčević

Čovjek (ne) može oprostiti

Varljivo je misliti kako je čovjek potpuni gospodar samoga sebe i da u tančine može nadzirati svoje snage, osobito svoje osjećaje. Čovjek je tajna i zagonetka samome sebi jer se često nađe u spletu neobjašnjivih sila koje ga tjeraju na djela koja svojim razumom nikada ne bi prihvatio. Upravo je i mržnja jedna od najrazornijih i najzaraznijih sila koja zahvaća čovjeka, skupinu ili čak većinu jednog naroda. Razara mu unutarnju potku osobnosti a vanjska djelovanja usmjeruje na zlo. Pogubna je za mrzitelja i za sve oko i ljude i prostor. Gdje vlada mržnja, sve je trulo, smrtno i ratničko.

Mržnja, međutim, nije lako objašnjiva. Često se bojimo priznati da mrzimo. Čini nam se da je to uvijek daleko od nas. Tamo kod nekoga drugoga. Svoje mržnje ili skroz skrivamo ili ih opravdavamo mržnjom drugoga. Jer drugi nas mrzi, onda je opravdana i naša mržnja.

Mržnja je uvijek u „modi“. U ovim ratnim godinama osobito. Čak se prigovara kršćanima, osobito Katoličkoj crkvi i svećenicima što nisu narod dovoljno pripremili na mržnju jer bi bila bolja obrana od agresije. I u zadnje vrijeme kada se s oltara zagovara pomirenje i opraštanje, čuju se prigovori kako je takvo kršćanstvo nejako i da je vjera daleko od stvarnoga stanja ljudi, te da bi svećenici ipak morali podržavati određenu nesnošljivost prema drugima za dobro vlastitoga naroda. Ima s druge strane i onih koji nikada kao sada nisu bili zagovornici praštanja i nikada kao sada dostojanstveno i časno, pa i pod cijenu nepopularnosti, izrugivanja i političkoga šikaniranja, s ponosom posvjedočuju svoju pripadnost Katoličkoj crkvi u Hrvata kloneći se mržnje. Sigurno je da će budućnost pokazati neke nerazsvjetljene strane, ali, općenito gledano, službena Crkva u Hrvata, osobito ona u Bosni ostat će svjedokom evandeoskoga praštanja. Bog nije dao da mržnja – prvo i zadnje oružje rata – nadvlada svim ljudima u ovom na smrt napačenom narodu.

Odakle mržnja

Valjalo bi svakako preispitati i naći korijene mržnje. Ove balkanske. Nije lako. U našim vremenima i prostorima, i u ratu posebno, prisutne su dvije vrste mržnje. Jedna, mislim na onu iz srpskoga naroda, posve je neutemeljena, hranjena na bolesnoj ugroženosti pod kojom se sve pretvorilo u obrat: sila u osjećaj ugroženosti, laž u istinu, dezinformacija u informaciju. To je mržnja u začaranome krugu. Tu se uopće i ne pomišlja da se nekoga može neopravdano mrziti. Biti svjestan da se može neopravdano mrziti jest put ozdravljenja. A tamo se naprotiv uopće ne

misli da se čini zlo. Tamo su svi sveci. Stoga tamo i nema govora o vlastitoj mržnji. A ona je postala kolektivna, strukturalna mržnja, stil življenja koja je stoljećima hranjena na ispraznim jadikovkama. Ubrizgavana u krv i potvrđivana na liturgijskim slavama. Čini mi se da najveći razlog srpske mržnje prema drugim narodima proizlazi iz sljedećega. Onaj koji je stoljeće vladao, vojnički i politički osobito, imajući sve privilegije i pogodnosti i koji je smatrao da tako spašava sve druge narode, nikad nije dovodio u pitanje način svog lažnog mesijanzma. Kako je to srpski narod spašavao ili spašava sebe i druge narode? Od koga? Spašavanje među ljudima jest prije svega sačuvanje drugoga od lažnoga spašavanja. Mržnja je hranjena kroz duga desetljeća, osobito, u onom osjećaju kada bi „srpski vlastodršci“ u očima svojih podanika vidjeli neslaganje s njihovom usređujućom zadaćom, kada bi kod „nesrpskih podanika“ čitali neprihvaćanje. Vlast je ponajvećma ugrožena kada u miru, a tek posljedično u ratu, nije prihvaćena. A to je bilo kod nas. Tko boluje od neprihvaćenosti, a budući da svatko a naročito vlastodršci žele biti voljeni, on čini sve, upotrebljava sva sredstva i sile da ga se zavoli. Time međutim, čini još veću pogrešku. Izaziva nesnošljivost i mržnju kod drugih.

Druga je mržnja na ovim prostorima ona koja odgovara na mržnju. U našim okolnostima mržnja je kod nesrpskih naroda nastala kao odgovor na neobjašnjivu mržnju ili, bolje kazano, kao odgovor na nasilni srpski zahtjev za voljenjem, hvaljenjem i življenjem zajedno. Na neprihvaćanje lažnoga spašavanja.

Obje su mržnje postale jedna vrsta „kolektivnog ludila“, postale su „organske“ u smislu da se u sve pore života, bilo pojedinca bilo naroda, nastoji uvući kao sastavnica i određenost za razlikovanje. „Organska mržnja“ jest odgovor na nasilno htijenje da se voli. „Organski mrziti“ znači više ne podnositi kraj sebe drugoga.

Takva je mržnja najgora jer se suprotstavlja iskonskome zahtjevu ljubavi, temelju ljubavi koji veli: Sretan sam što ti postojiš. „Organska mržnja“ ili nesnošljivost drugoga temelji se na načelu: Nesretan sam kad te vidim. Narodi se na našim prostorima biološki mrze.

Dok se za drugu mržnju, onu u nesrpskih naroda, može, možda, reći da je donekle „razumljiva“, iako „mržnja kao odgovor na mržnju“ teško može birati sredstva da dokraja bude razumna, ona „početna mržnja“, odnosno srpsko nasilno tjeranje u tor „voljenja“, koči se sa zahtjevom ne samo razumnosti nego i ljubavi jer drugoga se ničim ne može prisiliti da voli i da živi zajedno osim ljubavlju i darivanjem slobode. Jasno, kada nije uspjelo srpskim vlastodršcima da proizvedu u svojih podanika ljubav niti da ih podare njihovom osnovnom slobodom odabira, oni su, jer nasilno traženje ljubavi jest lažna ljubav, preokrenuli sve istine. Oni će na jednostavan način tražiti sva sredstva da se sačuvaju jer su temeljno ugroženi. Nevoljeni čovjek jest najugroženiji i najnesigurniji i on će upotrijebiti sve oružje da se sviđi i opravda svoj zahtjev. On je stvarno „organski“ ugrožen jer je učinio da ga drugi ne može ni vidjeti kraj sebe. Stoga će i doći do preokreta svega. Nasilni zahtjev za voljenjem pretvorit će se u osjećaj ugroženosti i straha od drugoga. Laž, koja je vrlo inteligentna i zlobna, obući će se u boje vrlina i pozivat će se na dobre osjećaje. Kad ugroženome nije dobro, on ne može podnijeti da drugome bude drugačije. I ona srpska mržnja zagrati će na najgoru kartu, prisvojiti će princip djelovanja onih *uistinu ugroženih nesrpskih naroda* koji ne žele biti silovani u ljubavi i žele se slobodno odlučiti za jugo-razvod. Iz nasilnoga htijenja za ljubavlju i stajanjem zajedno nastalo je nasilno odlaganje nošenjem i uništavanjem svega onoga što drugi jest i posjeduje. Ugroženi nikada ne može jednostavno otići. Tako se krug zatvorio. Krug srpske

(nastavak na str. 24)

INTERVIEW

DR. BONAVENTURA DUDA, ZAGREBAČKI FRANJEVAC I TEOLOG

Hrvatsku dijasporu upoznati i proučiti

Žz: Riječ „dijaspora“ sve više se rabi i u domovini i u iseljeništvu. Mnogima je malo poznato da ta riječ ima izvorno biblijsko značenje. Hoćete li nam, kao bibličar, objasniti značenje riječi „dijaspora“?

Dr. Bonaventura Duda: Možda ću citirati sebe. U najkraćem riječniku biblijskih pojmova u Duda-Fučakovom prijevodu Novog zavjeta piše da raseljeništvu ili dijaspora ponajprije označuje Židove koji su iselili iz Palestine te žive među poganimima kao etnička i vjerska manjina. Kršćani su se smatrali novim Izraelom koji živi raseljen među drugim svijetom, te na svijetu nema prave domovine nego putuje u vječnu domovinu. Moramo odmah reći da je ideja puta temeljna biblijska ideja. Sve putove čovječanstva utrle su ljudske noge, ili bježeći od nesreće ili težeći za srećom ili oboje zajedno. Stoga je i Crkva „ecclesia peregrinans“, Crkva na putu, putujuća Crkva. Njezin vječni ideal je putovanje Izraela iz Egipta u Obećanu zemlju. Imamo, dakle, uvijek neki izlazak, *eksodus*, i neki ulazak, *eisodos*, te četrdesetgodišnje putovanje puno kušnje. *Diaspeiro* na grčkom znači razasuti, raspršiti. Židovi su morali već zarana napuštati svoju domovinu i putovati u razne zemlje, ali su uvijek među sobom čuvali religiozno i etničko jedinstvo, povezanost. Ipak, uklapali su se u sredinu u kojoj su živjeli.

Dijaspora je otvaranje i zatvaranje

Žz: Što je to čuvalo to jedinstvo?

BD: Dijaspora je sama po sebi i otvaranje i zatvaranje. Ona asimilira sve dobre, pa i loše datosti sredine. Ako međutim ima čvrstu ukorijenjenost u samoj sebi, ona ne samo da asimilira nešto od nove sredine, nego se i nameće toj sredini. Svojedobno sam slušao jednog poznatog talijanskog fratra i propovjednika Alessandrini, koji se vratio sa svoga prvog putovanja u Ameriku. Bilo je to o blagdanu Triju kraljeva ili Bogojavljenja, kad je zapravo blagdan seljenja i razmjene kulture. Alessandrini je rekao da Talijani nisu donijeli Americi samo tanjur pasta šute, čime su obogatili američku kuhinju, nego su se svojim genijem ugradili u američko stvaralaštvo.

Odgovornost za obitelj

Žz: I hrvatski narod se našao na putu od svojih početaka. Kako gledate na našu selilačku sudbinu?

BD: Naša inozemna pastva pokušavala je osnažiti veze iseljenika s domovinom. Još se međutim malo istražila povijest iseljeničtva, kao i to što su Hrvati unijeli u druge kulture. Nije dovoljno to što su naši radnici i iseljenici samo gradili i radili kao gastarbajteri, ali su i kroz taj rad ostavili mnogo tragova naše sposobnosti i umije-

ća. Jednom sam rekao da naši svećenici ne trebaju u našim radnicima i iseljenicima povećavati domotužje, nego da ih moraju podržavati u njihovom radu za dobrobit njihovih obitelji. Ti ljudi su selili iz odgovornosti za svoju obitelj. Tada, dajmo, nastaju pastoralni i drugi problemi, kao odvojenost od obitelji, ali je na svim relevantnim čimbenicima da pokušaju što uspješnije riješiti te probleme. Ne smijemo, dakle, u našim iseljenicima uvećavati samo domotužje, nego im predstaviti ono što oni zapravo instinktivno osjećaju kao odgovornost za obitelj.

Žz: Ali, taj nekad zvani „privremeni rad“ pretvorio se u trajno stanje. Kako bi i što u toj situaciji trebalo da uradi Crkva?

BD: Problem je svakako očit i za Crkvu i za hrvatsku državu. Jasno je da naši iseljenici i radnici u inozemstvu ne samo da zarađuju za život svojih obitelji, nego i sebe ugrađuju u novoj sredini. Oni nadalje prenose svoja iskustva i u domovinu, kako negativna tako i pozitivna. Jedno od najsajnijih dostignuća naših ljudi u inozemstvu jest da su oni znali biti odgovorni prema svome poslu. To je temeljno što bi trebalo izliječiti u domovinskom društvu. To moraju isticati i propovjednici i nositelji državne vlasti.

Žz: Koje su to najvažnije stvari ili značajke koje su hrvatski iseljenici ponudili svojim novim sredinama?

BD: To je vrlo važno pitanje. Trebalo bi to istražiti, pa čak osnovati i institut za proučavanje svega našeg seljenja. Pritom bismo doznali i pozitivne i negativne značajke hrvatskog selilaštva. Samo jedan od razloga selilaštva jest nemogućnost zaposlenja u domovini.

Žz: Vratimo se ipak fenomenu dijaspare. Kad smo govorili o povezanosti dijaspare s maticom zemljom, ne može se zanemariti značenje Biblije i vjere kao važnog povezujućeg čimbenika?

BD: Tu ima puno elemenata. Prvi element nalazimo u događaju Duhova u apostolskoj zajednici u Jeruzalemu. Vrlo zanimljiva pojava bila je i u posljednjim tjednima Isusova života. Tada je i do helenističkih Židova bio dopro glas o Isusu. Kao helenisti (Grci) pokušali su shvatiti Isusa. U tom naumu najviše im se svidio apostol Filip, kojeg su potražili i zamolili ga da ih odvede do Isusa. Oni bi u Jeruzalem dolazili na hodočašća, pa je i to bila vrlo snažna veza dijaspare s maticom. Može se reći da je to bila pješačka veza s domovinom. Tko nije dostatno pješačio po svojoj domovini, ne može je dostatno ni voljeti. Iseljništvo se, dakle, napaja domovinom i vjerom bilo putem knjige, pa i Biblije, bilo putem drugih

običaja kod kuće, u domovini, vrlo važno za tradiciju u iseljentištvu.

Skupiti u jedno raspršene Hrvate

Želio bih istaknuti da je jedna od najvećih ideja *raspršenja* (dijaspore) prisutna u zabilješci Ivanova evanđelja. Riječ je o velikom svećeniku Kajfi i njegovu mišljenju da je bolje da jedan čovjek (Isus) umre za narod, nego da rimska vlast uništi cijeli narod. Ivan je to odlično protumačio: on priznaje velikosvećeničku odluku Kajfinu, ali je tumači providnosno, jer je trebalo da Isus umre za narod i da *raspršene* sinove Božje skupi ponovno u jedno. Pod *raspršenim* sinovima Božjim misli se prvotno na Izraelce, ali ima mnogo šire značenje. *Skupiti u jedno* ne znači vratiti sve kući, nego podržavati jedinstvo domovine i iseljništva. Prema Ivanu se može možda uvidjeti da su Kajfa i Isus vrlo slični, ali je velika razlika. Kajfa je smatrao da on može nekoga žrtvovati da spasi narod, a Isus je smatrao da sebe može žrtvovati za narod. U slučaju Hrvata, dakle, iseljeni moraju dobro poznavati domovinu, ali i *vice versa* da i domovina poznaje njih. U iseljentištvu se ne može gledati samo ljude koji su izvor novca, nego ih se mora dublje

političkih progona morali emigrirati. Oni su ostvarivali kontakte s političkim izbjeglicama, pomagali im duhovno, karitativno. Jedna takva usluga ne smije se zaboraviti. U pokoncilskom vremenu Crkva je dobila priliku organizirati inozemnu pastvu.

Žz: Unatoč tomu što je Hrvatska postala priznata i neovisna država, čini se da se trend iseljavanja nastavlja. Neki taj trend nazivaju pravom groznicom, koja se odnosi posebno na izbjeglice i prognanike, ali i na druge. Zašto ljudi ponovno nastoje otići?

BD: Dotičete se vrlo teškog problema, a pravedan odgovor na to pitanje zahtijeva mnogo više informacija nego što ih ja imam. Ali, moram reći da je to jedna od najtužnijih pojava u nas. Ta stvar traži posebno istraživanje društvenih i crkvenih ustanova. Čini se da je nesigurnost na našim prostorima, u Hrvatskoj, BiH, jedan od glavnih razloga seljenja. Tko je u ovom vremenu pri koncu 20. stoljeća mogao očekivati tako snažne i neljudske neprijateljske sile?! Ljudi kao da popuštaju instinktu, kao da i ne misle dovoljno, te žele odavde otići što dalje. Nije to više čini mi se ni želja za zaradom, niti za osiguranjem dostojnog života obitelji, nego se radi o želji da se pobjegne iz tako nesigurnog prostora. Jedna od najbitnijih zadaća i države i Crkve jest da se naš čovjek osjeti sigurnim. Mnoge stvari ne ovise ni o Crkvi niti o državi, jer su razlozi nesigurnosti širi i sežu daleko izvan nas. Politika koja ide za tim da na tom našem prostoru dođe što prije do sigurnosti jedina je kadra zaustaviti taj iseljenički val. Mi smo se 1990. nadali velikom povratku naših ljudi, ali došao je rat, pa do toga nije došlo. Ne znam što bi trebalo učiniti da se to riješi, ali mislim da se ljudi boje uopće posvijestiti sebi taj problem.

Dijaspore u Bibliji označuju raspršeni izraelski narod, koji čuva vezu s maticom, preko Biblije ili putem hodočašća, ali se također ugrađuje u novo društvo. Naši ljudi su selili iz odgovornosti za svoju obitelj. Jedan od najvećih uspjeha pokoncilske Crkve u Hrvata jest ustanovljenje inozemne hrvatske pastve. Domovina ne poznaje dostatno iseljentištvo. (Ne)sigurnost je glavni razlog seljenja s naših prostora. Glede politike: in necesariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas.

veza, kao što su turistički posjeti, odmori, hodočašća. Možda će zvučati neobično, ali su nakon romana i filma „Korijeni“ mnogi naši iseljenici tražili svoje korijene po našim napuštenim otocima, po planinskim predjelima i zabačenim, možda već nestalim župama. Ja imam i svojih u iseljentištvu, ali njima nedostaje humus, zavičaj, rodbina. Židovi su u situaciji dijaspare osjetili potrebu da Bibliju s hebrejskoga prevedu na grčki (glasovita *Septuaginta* ili prijevod sedamdesetorice) početkom 2. stoljeća pr. Kr. u Egiptu). Usto što su time željeli sačuvati svoju vjeru, oni su je također htjeli propagirati. Tako neki tvrde da se židovska mesijanska ideja našla i kod nekih poganskih pisaca, kao kod Vergilija. Sljedeći povezujući element jesu običaji, načini slavljenja blagdana. Zato je njegovanje tradicije i

poznavati i priznavati, kao ljude sa specifičnim poteškoćama i prednostima.

Žz: Daje li zapravo domovina dostatno pažnje iseljentištvu i poznaje li ga dostatno ili u njemu vidi samo priliku za novčanu pomoć?

BD: Ja ne volim biti sudac, pa će ovo što ću reći biti primjedba, a ne osudba. Meni se čini da mi u domovini daleko manje poznajemo iseljentištvo i da se premalo trudimo upoznati ga, nego što to iseljentištvo čini. Valja njegovati i jedno i drugo.

Žz: Kako ocjenjujete ulogu Crkve u Hrvata, posebice nakon II. vatikanskog koncila, s obzirom na hrvatsku dijasporu?

BD: Jedna od najvećih akcija pokoncilske Crkve u Hrvata je upravo ustanova dušobrižništva za naše iseljentištvo. Prve korake su učinili svećenici koji su zbog

Prijeći u aktivnu egzistenciju

Žz: Kad smo već kod problema životne sigurnosti, time smo se dotakli i politike. Možemo li Vam postaviti neko pitanje o politici?

BD: Ja se volim vraćati izvoru riječi, pa i izvoru riječi politika, a to je *polis*, iako u toj riječi donekle ima isti izvor i riječ policija. Temelj naše zapadne civilizacije je grčki polis, a dva najpoznatija polisa su bila Atena i Sparta, dok je treći bio Rim. U politici treba razlikovati državu, društvo i pojedinca. Hrvatsko društvo, država i politika su vrlo blize stvari, ali nisu identične, a pogotovo ne jednolične. Budući da smo živjeli u državama koje su nam bile tude, gotovo smo smatrali da je ►

► pasivni otpor jedini način življenja u tim državama. Zato bi trebalo prijeći u aktivnu egzistenciju u svojoj vlastitoj državi. Možda bi bili potrebni suvremeni politički izobrazbeni tečajevi. Kao primjer navodim jednu točku za duhovnu obnovu francuske biskupske konferencije iz 1985., kad je kao jedna od točaka navedeno i to da je politički angažman dužnost katolika. Ako je to tako, onda su potrebne i političke informacije, odnosno politička izobrazba. Mi smo se navikli da politiku ostavljamo drugima.

Što se tiče moga političkog razmišljanja, sad bih rekao ovo. Slušajući sve kritike i hiperkritike naše vlastite situacije, uviđam da nam je potrebna dugoročna građanska strpljivost. Ne prvotno strpljivost glede neprijatelja na granicama i na okupiranim hrvatskim područjima, nego nadasve strpljivost glede prijatelja unutar Hrvatske. Ja često i u propovijedi kažem da se ne bojim neprijatelja na granicama ako na Trgu bana Jelačića porastu prijatelji. Često kažem, ako izdržimo sami sebe, imat ćemo državu. Vjerojatno ćemo imati dovoljno jedinstva obraniti teško stečenu neovisnost, ali je pitanje hoćemo li imati i dovoljno pameti. Sveti Augustin, jedan od glavnih graditelja europske civilizacije, pa i politike, postavio je jedno od osnovnih načela demokratskog pluralizma. Radi se o glasovitoj njegovoj rečenici: *In necessariis unitas, in dubiis libertas, in omnibus caritas*. Morali bismo prestati težiti za glasovitom monolitnošću kako su je shvaćali komunisti, ali opet ne ići ni za nekontroliranom nejedinstvu. Nu, najvažnije je treće načelo: *in omnibus caritas*. U svemu bismo morali biti ljudi bontona, dobrohotnosti, razumijevanja, te uz sve razlike koje poštujemo, ostvariti zajednički zanos.

Tri Slovenca – četveroglasni zbor

ŽZ: Slažete li se Vi da stoji ona fama o Hrvatima: „Tri Hrvata – četiri stranke“, dok se za susjedne Srbe kaže da svi isto misle i za istim teže?

BD: Kad se kaže „Tri Hrvata – četiri stranke“, ja bih rekao i jednu od susjednim Slovencima: „Tri Slovenca – četveroglasni zbor“. Svi takvi aksiomi pozivaju na razmišljanje. Istodobno se moramo čuvati samoranjavanja, samopotcjenjivanja, a još više precjenjivanja. Pavao veli da se ne precjenjujemo, nego da pametno ostvarujemo sumišljenost. Sumišljenost nije nametnuta misao. Rekao bih na koncu da u toj fami, u tom aksiomu, ima puno pouke, ali bih volio da nije istina kao formula. **Razgovarao: ab**

OBITELJ U SREDIŠTU 1994.

HANNOVER

Obiteljski dani

U ovoj godini koja je od Ujedinjenih naroda i sv. oca Pape proglašena godinom obitelji, Hrvatska katolička misija u Hannoveru organizirala je od 9.–12. lipnja 1994. „obiteljske dane“. Tri večeri su bile posvećene mladima i njihovom identitetu u novom svijetu i „novoj kulturi“, a nedjelja obiteljima.

Prof. dr. Marijan Jurčević OP iz Rijeke govorio je mladima o prednostima novog svijeta, ali i o opasnostima koje kao mladi vjernici i Hrvati proživljavaju u ovoj sredini.

Mladost se danas nalazi pred mnogim mogućnostima i na svakom pojedincu je da izabere svoj put i način življenja. Zato je potrebno imati viziju samoga sebe oslanjajući se na „trojstvo“: na prošlost, sadašnjost i budućnost. Predavač je nastojao mladima dovesti u svijest da u njima odjekuju djedovska kultura i vjerovanje. Svi ljudi bez obzira na promjenu i različitost stanovanja nose u sebi svoje djedove i pradjedove, a osobito svoje roditelje. Zato se ne može preskočiti niti zaniijekati vlastita prošlost. Na nju treba biti ponosan. Potrebna nam je prošlost da bismo se na nju oslonili i mogli zakoračiti u budućnost.

Predavač je ovo ilustrirao parabolom o „odludalom sinu“ koji se bio otkinuo od oca i očinskog doma, cijele prošlosti. Htio je živjeti sve ispočetka i zalutao je „među svinje“. Tada se otrijeznio i vidio je da je u „tuđem svijetu“, da je bez rodbine, da na njega nitko ne gleda, da nikomu ne pripada. Povraća se prošlost da bi mogao započeti zdravu budućnost.

Današnjom Europom i svijetom zavlada la je kriza zakona i normi, kriza autoriteta i institucije te kriza govora i smisla. Naglašen je kult tijela i užitka, erotike i ljubavi, a zapostavljen je duh i svijest. Po nekima je došlo čak do „korupcije“ svijesti, što je vrlo opasno i za osobu, i za obitelj i za čovječanstvo.

Bitne odrednice za vlastiti identitet stječu se kroz obitelj, Crkvu (vjeru) i državu. Zato nam je potrebno obnoviti obitelj i vjeru i svijest o državnoj pripadnosti Hrvatskoj.

Zapad i zapadna kultura su „nesorivi“, ali isto tako su u velikoj krizi identiteta. Mnogi se u svemu tome ne snalaze pa stradavaju. Gube sebe, svoju prošlost i svoju budućnost.

Na sreću pojavljuju se mnogi znaci „triježnjenja“ i povratka isprobanim kršćanskim vrednotama na kojima je sazida-

na naša obitelj, naša društvenost i naša Crkva.

Odlutali sin modernizma vraća se očinskoj kući, kulturi i vjeri.

U nedjelju, pod misom i na poslijepodnevnoj konferenciji, kojima su prisustvovali i roditelji i mladi, predavač je izložio kako danas živjeti obitelj koja je u promjeni.

Naglasio je kao vrlo važnu potrebu odgoja za obitelj.

Iznio je elemente koji utječu na promjenu obitelji: urbanizacija i industrijalizacija; seljenje u gradove, socijalna sigurnost i mirovine obaju supruge; produžetak školovanja i dulja ovisnost o roditeljima te profesionalizacija žene.

Svratio je pozornost na transformacije koje su se dogodile u obitelji: ruralna obitelj prelazi u urbanu, kuće zamjenjuju apartmani. Ne rađa se više kod kuće, na ognjištu. Izbljedjeo je pojam „rodne kuće“. Ne odgaja se više u kući, čak djeca iste obitelji više ne polaze školu. Malo je obitelji koje zajednički blagaju. Ne raste se zajedno s rodbinom, gotovo su rodbinske veze prekinute. Više se ne boluje u obitelji i kući, niti među svojima.

Zbog svega toga potrebno je zasnivati i oslanjati obitelj na ljubavi. Danas je to potrebnije nego li je to trebalo jučer.

Obitelj je slika Božja (Trojstvo), ona je mjesto svetosti, mjesto života, mjesto nade i vjere.

Zajednica misije Hannover doživjela je ove dane kao duševno obogaćenje i viziju obitelji u novom svijetu.

P. Ljudevit Josip Jedud OP

OBITELJ U SREDIŠTU 1994.

MLADI U OBITELJI

Piše: Alen Legović

Bez budućnosti, egoistični, nerazumljivi?

Slika o mladima koju starija generacija ima pred očima, kreće se od oštre kritike do pohvale pune razumijevanja. Jesu li mladi bez samilosti, egocentrični, bezobzirni, „ludi“ za artiklima s imenom; da li su neuglađeni štreberi za novcem i statusom, tromi konzumenti? Ili su samosvjesniji i pošteniji od svojih roditelja, manje zaslijepljeni autoritetom, obzirniji prema okolini, svjesno zdravije ishranjeni i dapače ne bez pozitivnih uzora kako pokazuju i ankete?

Obje procjene su točne – barem donekle. Generalizirajuće izjave o mladima su danas teže nego ikada. Točno je da je veliki dio mladih zainteresiran samo za njihove individualne mogućnosti konzumiranja. Shvatili su da ono što u ovom društvu u prvom redu vrijedi jesu novac i status. Proizvodi s imenom od Mercedesa preko Ceruti, Lagerfeld, Versace i kako se sve još ne zovu, simboliziraju kod odraslih pripadnost određenom sloju društva.

Naša djeca („kids“) pripadaju samo tada određenoj „škvadri“ („Clique“), ako nose Diesel, Reebokice ili voze GT-Mountain-bike (čitaj: brdski bicikl).

Ako nema novaca, tada rapidno opada ustručavanje od krađe – bilo to u robnoj

kući ili od vršnjaka. Napadi i krađe nisu samo rubne pojave. Ali nije ni iznenađujuće kada dnevno reklame sugeriraju da se tek potrošnjom (konzumiranjem) postaje zaista „pravi“ čovjek.

Unatoč tome što mnogi od nas to više ne mogu čuti: parola da „novac ne smrdi“ dovela je do toga da se krše etičke norme. Psihologija sabire ovaj način ponašanja pod pojmom „Wohlstandsverwahrlosung“ – zapuštanje kroz blagostanje. U našem, kako njemačkom tako sve više i u hrvatskom, korumpiranom društvu „laktaša“ orijentiranom na način i davanje, pomladak gotovo da ne nalazi više pozitivne uzore po kojima bi se mogao orijentirati.

Bez obzira na neke rijetke roditelje koji nisu izmučeni od stresa, koji svojem pom-

Mladost je uvijek drugačija, nego što ostalo društvo to od nje očekuje. I to je dobro, jer mladost znači, ne biti „zasukan“, dozvoliti nova strujanja, prepoznati i prihvatiti mogućnosti.

ladku stoje na raspolaganju kao „sparing-partneri“ (čitaj: boks-partneri) ili kao rijetki socijalpedagozi, koji još nisu rezignirali.

Roditelji snose samo donekle krivicu za takav razvitak. Obitelj više nije izolirani, netaknuti otok. Ili slobodno parafrazirajući Brechta: Svako društvo ima onakvu djecu kakvu je i zaslužilo! Na koncu to društvo i postavlja okvire i uvjete u kojima se odvija odgoj. Od knjige Ericha Fromma „Imati ili biti“ upoznati smo s egzistencijalnom odlukom čovjeka u visoko razvijenim zemljama: „Imati“ ima prednost ispred „biti“. Parola „Vrijeme je novac“ većinu ljudi je dovela do zavaravanja skupljajući sve više materijalnih dobara ne bi li dosegli život ispunjen smislom – „man gönnt sich ja sonst nichts...“ Materijalnim razmazivanjem „klinaca“ roditelji postavljaju mjerila koja postaju navika, jer „to i to se jednostavno mora imati“. Da djeci jednom mora biti bolje, sigurno je opravdana želja i briga roditelja. Ali, što to znači, da

im bude bolje? Duševnu i emocionalnu stabilnost može se postići samo strpljivom posvetom punom ljubavi. A upravo to potiskuje većina obitelji. Stres na radnom mjestu, briga za vlastitu karijeru i opstanak, često neredovno radno vrijeme – sve to dovodi do toga da mnogi odrasli za svoju djecu nemaju više dovoljno snage.

Društvo koje zapušta svoju djecu riskira dezorganizaciju i propast, makar ono u mnogim dijelovima još samo prividno funkcioniralo. Jedna kineska poslovica kaže: „Učini li se jednog čovjeka sposobnim da ide pravim putem, učinili smo ga nesposobnim za krivi (put).“ Taj proces moraju pokrenuti oni koji su odgovorni za sljedeće generacije. A to smo svi mi: roditelji, rodbina, prijatelji, susjedi, kolege na radnom mjestu, ali i javni djelatnici, političari, svećenici... Preuzmimo odgovornost i učinimo nešto za svoju budućnost: Ne dopustimo da nam naši „klinci“ stoje na kiši – bilo sa ili bez kišobrana. Sagrađimo im solidnu kuću kao štit od nevremena života.

* Autor pripada generaciji čiji su roditelji imali malo, ali ipak dovoljno vremena za svoju djecu.

– „Naša mladost voli luksuz, ima ružne manire, ne poštuje autoritet i nema respekta prema starijima. Današnja djeca i mladi su tirani, više se ne dižu kada stariji ulaze u sobu, prigovaraju svojim roditeljima, pričaju za vrijeme jela, tiraniziraju učitelje...“ (Sokrat, grčki filozof, oko 400. prije Krista)

– „Kada sam imao 14 godina ljutila me glupost mogega oca. Kada sam navršio 21 godinu, čudilo me koliko je taj stari u tih sedam godina naučio.“

(Mark Twain, američki pisac)

– „Normalno je da se u starosti doživi druga mladost.“

(Sir Peter Ustinov, engleski glumac)

ISELJENIČKI SUSRET

Ivan Ivković,
Sydney, Australija

Otac u Australiju, sin u Hrvatsku

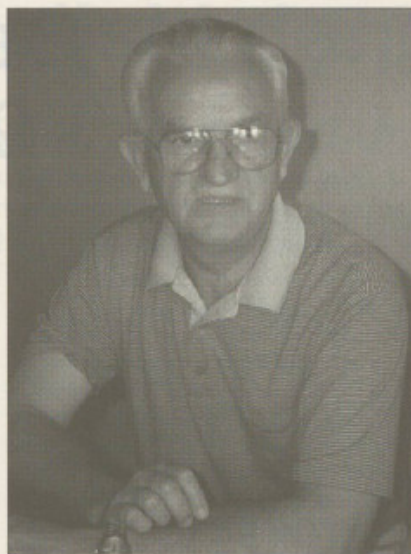
Na proputovanju iz Hrvatske za Australiju u Frankfurt je svratio Ivan Ivković (1932), hrvatski iseljenik u Australiji. Odmah po uspostavi neovisne hrvatske države posjetio je domovinu i rodne Brnaze kod Sinja. Potom je u Zagrebu proslavio sinovljevo vjenčanje. Sin Dalibor Leonard rođen se u Australiji, ali je došao u Hrvatsku, zaposlio se i oženio lijepom Brankicom Rončević. Raspoloženi otac priča kako je to bila divna svadba. Sretan je što mu se sin vratio u očevu domovinu. Kad već on u njoj nije mogao uživati plodove slobode, neka to onda može njegov sin.

Ivan je završio klasičnu gimnaziju u Sinju, dvije godine filozofije i jednu godinu teologije u Zagrebu. Potom je 1957., kako reče, morao pobjeći iz „Titova kaveza“. Obitelj mu je bila stalno na oku dežurnih

udbaša, jer su mu braća bila domobrani, otac se nikad nije htio pokoriti, a dvije sestre su bile časne sestre. Oko 22 mjeseca boravi u više izbjegličkih logora u Italiji. Kaže da su im Talijani za vrijeme boravka u logorima krali i do 75% hrane.

Iz Italije nije želio ići u Australiju, nego zapravo u Kanadu. Zatim je uspio dobiti stipendiju za studij medicine u Madridu. Ali, u to vrijeme upoznaje Daru, svoju buduću suprugu. Bilo je: ili studij medicine ili Dara. Odlučio se za Daru. Vjenčao se u crkvi sv. Petra u Vatikanu, na grobu Pija X. Ivan nam je ispričao jedan od najradosnijih događaja u svom životu. „Odmah nakon vjenčanja u našoj blizini se zatekao papa Ivan XXIII., Ivan Dobri. Prolazio je gotovo tik pokraj nas. Nasmiješio nam se i rekao *Auguri sposi*, te nas blagoslovio. Tko sretniji od nas!“

U Rimu je susreo mnoge izbjegle Hrvate. Puno su mu pomogli svećenici Krunoslav Draganović, Simčić, fra Petar Čapkun, fra Ivan Jurić, fra Luka Modrić koji ga je vjenčao. U Australiju, u Melbourne, stigli su on i supruga Dara s privremenom talijanskom putovnicom. Imali su samo mali kovčez u ruci. Prvi su ih toplo primili i ugostili Krnčevići (roditelji nogometaša Edija). Potom su otišli u Geelong gdje je odmah dobio posao u „Fordu“. Engleski nije znao, a trebalo se naviknuti i bicikl voziti lijevom stranom. Nakon dva mjeseca fra Roko Romac im je sredio papire za Sidney, gdje su našli neku podstanarsku sobu. I ondje je srećom brzo dobio posao, najprije u tvornici automobila, a zatim u tvornici pokućstva. Nedjeljom su išli u jednu australsku crkvu

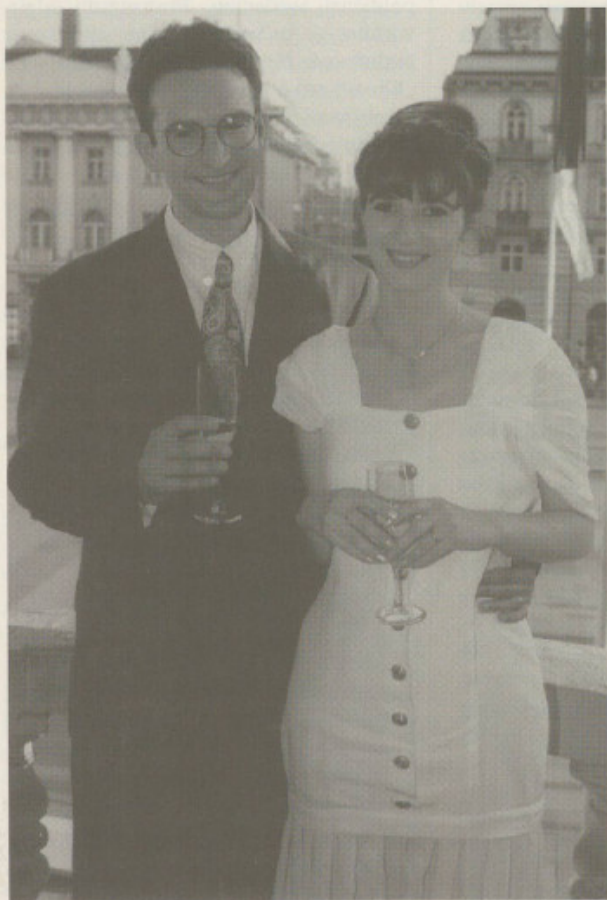
Ivan Ivković u našem uredništvu

u kojoj je fra Roko Romac slavio misu za Hrvate. U crkvi je počeo svirati odmah po dolasku u Sidney, da bi zatim u hrvatskoj crkvi svirao pune 33 godine. Bili su vrlo sretni kad su 1970. kupili crkvu za Hrvate na Summer Hillu, gdje je osnovan i Hrvatski centar.

Ivan pripovijeda da je tada u Australiji bilo puno starih hrvatskih iseljenika, ali su mnogi od njih bili projugoslavenski orijentirani, jer su bili indoktrinirani, a jugoslavenska diplomatska predstavništva su njima manipulirala. Novopridošli Hrvati u Australiju bili su žigosani kao „ustaše“. Ali, Hrvati se nisu dali. Svoj kulturni, nacionalni i vjerski život provodili su u granicama civilizacijskog ponašanja. Često su demonstrirali protiv jugosrpske diktature u domovini, a veliki prilog dali su osamostaljenju hrvatske države. Hrvatski lobby bio je snažan i organiziran, tako da je Australija bila prva izvanoeuropske država koja je priznala nezavisnu Hrvatsku. „Bilo je neopisivo oduševljenje“, priča Ivan, „nitko nije iša na posao“. Osim Dalibora Leonarda, Ivan ima još i sina Damira Stjepana, koji kao farmaceut radi u Australiji.

Ovo je bio treći Ivanov posjet domovini Hrvatskoj. „Doći ću, ako Bog da, još koji put“, kaže. „Zagreb sam napustio prije 37 godina i, evo, ponovno mu se vraćam. To je dio mene. Ali, gledajte, moj sin, koji je rođen u tudini, vraća se i nastavlja odande gdje sam ja stao. Tu se zapravo zatvara krug moga života“. Ivan Ivković odletio je iz Frankfurta supruzi i sinu u daleku Australiju. Zasigurno sretniji, jer Hrvatska više nije tako daleko.

tg

Dalibor Leonard Ivković rođen je u Australiji, a došao živjeti u Hrvatsku, gdje se vjenčao s Brankicom Rončević

TRENDovi

BITKA ZA ZDRAVLJE

Srčani infarkt se može izliječiti

Medicinski istraživači kažu da se „ubojica broj jedan“ našega vremena, to jest srčani infarkt, može uspješno izliječiti lijekovima. CSE-zapreke za snižavanje povišenog kolesterina mogu liječiti srčane bolesti. Propada li mogućnost liječenja zbog velikih troškova?

Među bolestima naše civilizacije arterioskleroza je „ubojica broj jedan“. Naslov jednog takvog članka u medicinskim novinama „Gesund? Sie fragen – Wissenschaftler antworten“ privukao je našu pozornost. Arterioskleroza sa svojim kliničkim pojavnim oblicima spada u zapadnim industrijskim nacijama među najčešće uzročnike smrti. Samo u Njemačkoj godišnje umire oko 80.000 ljudi od miokard-infarkta. To čini 11 posto svih smrtnih slučajeva.

Posebno su ugroženi strastveni pušači ili šećerni bolesnici. Značajan rizični faktor za razvitak arterioskleroze, posebno koronarki, (spleta srčanih krvnih žila) su također smetnje u razmjeni materije masnoće, znači nezdravo povišena masnoća u krvi, pogotovo povišeni kolesterol. Protiv toga sada postoji lijek, tzv. „Cholesterin-Synthese-Enzym-Hemmer“ (CSE), čiji je terapijski uspjeh dokazan tek početkom 1993. Prof. dr. Dietrich Seidel, direktor instituta za kliničku kemiju sveučilišta Ludwig-Maximilian u Münchenu, klinika Großhadern, objašnjava ovako:

„Uz pomoć CSE-zapreke uspijeva se, i u prije na liječenje neosjetljivim slučajevima s područja sekundarne prevencije – znači i nakon nastajanja bolesti – kroz efektivno snižavanje LDL-kolesterina spriječiti napredak arterioznih promjena krvnih žila. Usto se štoviše postiže njihova zakržljatost. Drugim riječima: sa CSE-zaprekom se može srčana bolest stvarno izliječiti.“ Znači, ne sprečava i ne usporava se samo daljnji napredak bolesti, nego upotreba tih preparata dovodi do regresije koronarnog srčanog oboljenja, a time do produžavanja života. Prof. Seidel navodi da dosada ovako nešto nije postojalo niti u jednoj grupi lijekova. „Time su CSE-zapreke najnoviji lijekovi u prošlih pet do deset godina. Po svojem sadržaju i po terapijskoj koristi CSE-zapreke su stvarno novitet. Tko to osporava, taj je pogrešno informiran ili uopće ne poznaje stvar“, kaže prof. Seidel. Isto tako za njega nije shvatljiv državni proračun za izdavanje lijeko-

va. Za inovativne lijekove, koji stvarno predstavljaju napredak, koji smanjuju troškove, koji pacijentu produžavaju život i nemaju za njega posljedice, ne smije biti zapreke ili zabrane od strane državnog proračuna. U zakonu o strukturi zdravstva (Gesundheitsstrukturgesetz) glede dopuštanja novih lijekova, to je jedna od kritičnih točaka. Naravno da treba razlikovati inovativnost lijekova, ali ne po svaku cijenu.

Revolucionarni inovativni princip terapije ovog medikamenta prof. Seidel opisuje ovako: „Svoju glavnu djelatnost ova supstanca vrši u jetri. Ona u jetri blokira u jednoj stanici sintezu kolesterina. Da bi se nakon toga nadoknadio unutarstanični manjak kolesterina, stanica jetre sama sebi uzima iz krvi više kolesterina nego što bi ga uzimala bez ovog lijeka. Kroz taj podražajni mehanizam stanica jetre se održava bez štete, uzima kolesterol iz krvi i izlučuje ga...“.

To je „gotovo prirodan“ proces. Za pacijenta nema negativnih posljedica. Znači, nije potrebno liječenje lijekovima protiv negativnih posljedica, a zdravstveno osiguranje šteti među ostalim troškove. Prof. Seidel je uvjeren da CSE-Hemmer može taj visoki broj (80.000) smrtnih slučajeva prilično smanjiti. Samo kad ne bi bilo državnog proračuna za lijekove. Ovaj lijek je dosta skuplji nego uobičajene terapije.

Usljed toga postoji opasnost da se ova napredna terapija ne primjenjuje kod državnih zdravstvenih osiguranika (Kassenpatienten), nego samo kod onih koji su zdravstveno privatno osigurani. Time se stvara dvoklasna skala osiguranika, što i donosi štetu za pacijente, a to nipošto nije moralno prihvatljivo. Treba se upitati da li je savezni ministar za zdravlje Horst Seehofer (CSU) svojim strukturalnim zakonom o zdravstvu (Gesundheitsstrukturgesetz), uvedenim 1.1.1993., pored smanjivanja troškova državnih zdravstvenih osiguranja, zaboravio na dobrobit njihovih osiguranika...

Priredila: Željka Čolić

MOŽDA NISTE ZNALI

– da je Hrvatica Jadranka Cigelj iz Prijedora, bivša zatočenica srpskih koncentracijskih logora Omarska i Trnopolje, dobila ovogodišnju francusku nagradu „Ludovic Trarieux“. Prvi dobitnik ove nagrade bio je 1985. sadašnji južnoafrički predsjednik Nelson Mandela dok je još bio u zatvoru. Ova nagrada nosi ime po čuvenom Draifusovom odvjetniku i borcu za ljudska prava, a Jadranka Cigelj je također po struci pravnik, koja je pomogla i Royu Gutmanu pri pisanju knjige „Svjedok genocida“, za što je Gutman nagrađen Pulitzerovom nagradom. Gutmanova knjiga izašla je nedavno u Zagrebu i na hrvatskom jeziku.

– da se 15. kolovoza navršava 25 godina od velikog rock spektakla u Woodstocku (15. do 8. 8. 1969.), na kojem je bilo prisutno 400.000 do 600.000 pretežito mladih ljudi.

– da je princ Charles, britanski prijestonasljednik, najavio da vjerojatno neće prihvatiti da bude svjetovni poglavar Anglikanske crkve, a to je funkcija koju imaju svi engleski kraljevi nakon raskola s Rimom Henrika VIII. (1534.). Uz kraljevsku krunu povezan je i naslov „Branitelj vjere“, ali taj naslov princ Charles želi promijeniti u „Branitelja vjerskih uvjerenja“, te tako dati jednaku važnost svim vjerskim uvjerenjima a ne samo anglikancima.

– da su Vatikan i Izrael sredinom lipnja uspostavili pune diplomatske odnose.

– da je Renovabis ime za akciju njemačkih katolika za pomoć kršćanima u istočnoj i južnoj Europi, a djeluje već drugu godinu. Lani je skupljeno 22 milijuna maraka za razne projekte.

– da je Međunarodna katolička organizacija za radio i televiziju (UNDA) nagradila ostvarenje „Citykids – The Mural“. Nagradu njemačkog katoličkog filma na 40. međunarodnom festivalu kratkog filma u Oberhausenu dobio je američki film „Satya: molitva za neprijatelja“.

– da je biskup Lehmann kritizirao igru pod nazivom „Kein Tabu“, koju je izdao ured za mladež biskupije Mainz. Toj igri, koja je imala za cilj popularni spolni odgoj mladih, nedostaje „antropološkog, personalno-orijentiranog, pedagoškog i etičkog temelja“, ističe biskup Lehmann.

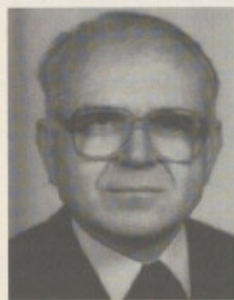
– da se i nakon evakuiranja u Ruandi zadržalo još oko 100 inozemnih svećenika, redovnika i redovnica. Među njima je i fra Vjeko Čurić, misionar iz provincije Bosne Srebre, koji se brine za nabavku humanitarne pomoći stanovništvu ugroženom gladu i ratom.

MISIONARI, IMATE RIJEČ...

Kamo odlaze mladi?

Nedavno je našim mladima vjernicima podijeljen sakrament krizme u brojnim našim misijama. Primjećuje se, međutim, da brojni mladi ljudi nakon primanja sakramenta krizme gube gotovo svaki kontakt s misijom, a često i s hrvatskom zajednicom. Zašto je to tako i što biva s tim mladim vjernicima?

Djeca vremena

Ivan Plješa,
Karlsruhe

Zašto je tako i što biva s tim mladim vjernicima?

Teško je bijela vrana biti!

Teško je, gotovo nemoguće bijela vrana biti!

Ali ono: „Što je nemoguće ljudima, moguće je Bogu“ (Lk 18,27). Među nama, dakako u prenesenom smislu, ima jako malo bijelih vrana!? „Pa i proroci pomriješe“ (Iv 8,53). Veliki je to bio izazov vremena povijesnog Isusa, i ljudi u tom vremenu, ljudi koji su tvorili Isusovu oporbu. Ti su imali snage Njemu, Bogo-Čovjeku, našem Spasitelju, Učitelju, Vodi i Uzoru u istom kontekstu i po svojoj logici „tijela i krvi“ (Mt 16,17) (ljudskoj, vladajućoj i željenoj gospodstva) i u kontinuitetu postaviti pitanje: „Kime se to praviš?“ (Iv 8,53).

Jest, kada su poumimali svi proroci Staroga Saveza i najveći prorok na prijelazu Starog i Novog Saveza, Ivan Krstitelj („među rođenima od žene nitko nije veći od Ivana“ (Lk 7,28), nastupio je Krist svojom tvrdnjom i otkupiteljskom stvarnošću, činjeničnom konstatacijom: „i najmanji u kraljevstvu Božjem veći je od njega“ (Lk 7,28).

Bijelih vrana nema, to nam svjedoči i majčica priroda, proroci su poumimali a Krist Gospodin živi: jučer, danas i uvijek. Zahtjev je ovoga trenutka, ove godine milosti Gospodnje, ovog našeg života u ovom vremenu, da budemo novi, drugi Kristi, pravi čelnici-kristikole, bijele vrane u prenesenom smislu, dakako. A mi gubimo sve više i više svoj identitet u smislu ovih nekoliko pismenih iskaza. Postajemo sve više i više kondicionalni i u mislima i u riječima i u djelima, prava djeca našega vremena, koje Žz br. 6/1994., str. 3, označuje kao doba konjunktiva. Tako pišu pape i biskupi i teolo-

zi i mi mali „napuhanci“. I pišemo i govorimo i djelujemo upravo tako da ne izgovorimo, pa čak i onda kada u brk jedan drugoga uvjeravamo. Još sam kao mladi svećenik od pobožnih trećoredica sv. oca Franje, naših dobrih Bogu i Crkvi privrženih „fratrica“ u svijetu (tako moližansi Hrvati nazivaju redovnice) često čuo ovu rečenicu: „Nastupit će opasna, strašna vremena, kada muži postanu golobradci, a popi trgovci!“

Uvjeran sam, da je upravo tu problem, ponajprije i najveći, jer se bavimo svime i svačim, pokušavamo sve i svašta, da se dokažemo, da postanemo popularni i glasoviti, neka povijest svjedoči za nas i o nama, a sve prolazi, jedino On ostaje i Njegova Riječ, koja će se ispuniti u tančine i na svakome od nas pojedinačno i na našoj inozemnoj pastvi, pa zvala se ona i hrvatskom. Naša pastva općenito, pa i inozemna hrvatska, ovo govorim kao manje pametan u indikativu, mora nužno mijenjati svoj kurs, mora se usmjeriti prema unutarnjoj ili bitnoj istini u mišljenju, govorenju, pisanju i najviše u djelovanju. Naši suradnici su još veći trgovci i još slabiji političari od nas „učitelja u Izraelu“. Isus je namjerno govorio o malom stadi. Isus je zahvalio Ocu, što je unutarnju istinu objavio malenima, a skriva je od umnih i mudrih. Zadovoljstvo nam je kada napravimo kakav masovni „show“, a pitanje glasi: „Kime se praviš?“ Isus se nije pravio. On je svojim življenjem, umiranjem i slavnim uskrsnućem pokazao i dokazao, tko je. Najvolio bi ovo, evo i mog konjunktiva, ne objaviti, ali kada me već pitate, evo! Mogao sam ovo drukčije i pučkije i razumljivije sročiti, ali sam se bojao i još se uvijek bojim, da me svojim mislima, srcem i jezikom ne osudite prije konačnog i suverenog pravorijeka sa strane moga i tvoga Otkupitelja. Pozvani smo narod kristovski voditi, a ne farizejski zavoditi niti se dati narodom povoditi, jer to ni Krist Gospodin nije činio. Za njega vrijedi: „Voda živih pade tada i živ živcat opet vlada“ (Posljednica u misi na dan Vazma).

A što bismo mi htjeli, „kime se svaki pojedinac od nas pravi?“

Običaj a ne uvjerenje

Josip Klarić,
Offenbach

U naše se vrijeme na sva usta govori o krizama: o krizi u društvu i društvenim institucijama, o krizi kršćanskih Crkava, o krizi morala i vjere. Da je društvo u krizi svjedoče društvena previranja, konflikti, siromaštvo jednih i izobilje drugih, interesna udruživanja bogatih i razvijenih, eksploatacija siromašnih i nejačih, veliki ratni sukobi širom svijeta i nemoć međunarodnih institucija.

Koliko su kršćanske Crkve u krizi najbolji su pokazatelji sljedeće činjenice: međusobno nepovjerenje, gotovo zamrli ekumenizam pa i otvorena neprijateljstva spram drugih.

– Ako je već spomenuta kriza kršćanskih Crkava točna, onda je njihova vjerodostojnost navješćivanja Evanđelja i Boga upitna.

– Raskorak kršćanskog (vjero) nauka i prakse. Evo jednoga klasičnog primjera. Prije nekoliko godina propovijedao je župnik na Čistu srijedu na školskoj misi. Govorio je o obraćenju, pokori, o molitvi i kršćanskoj solidarnosti s posebnim naglaskom o pomaganju siromasima. Poslije mise imao je župnik sat vjeronauka u školi pa su nastavili razmišljati o istoj temi. Jedan od učenika upita župnika: „Gospodine župniče, živite li vi onako kao što ste u crkvi propovijedali?“ Iznenaden pitanjem, poslije kratke šutnje župnik iskreno odgovori: „Nažalost, ne!“

„Ni ja“, odgovori učenik, „pa zašto onda onako propovijedate, gospodine župniče?“ nastavi učenik. „Propovijedao sam i sebi i vama i svi bismo mi morali onako živjeti“, dodao je župnik.

– Jedan veliki postotak krizmanika i njihovih roditelja samo su prigodni vjernici.

– Mnogi primaju sakramente iz običaja i tradicije, manje iz uvjerenja.

Što biva s tim mladim vjernicima poslije krizme?

Najveći dio njih ide utrtim stopama svojih roditelja, tj. materijalno osiguranje, tradicija i običaji.

Kako mlade ljude oduševiti za Boga, za Crkvu?

MISIONARI, IMATE RIJEČ...

Možda bi trebalo pokušati:

- uvesti dvogodišnju pripremu za prvu pričest,
- trogodišnju pripremu za krizmu (6., 7. i u 8. razred krizma)
- živi primjer vjere roditelja, vjeroučitelja i cijele kršćanske zajednice.
- Mlade uključiti u liturgijski i svekoliki život zajednice i uzimati ih kao ozbiljne sugovornike i ne sputavati ih u njihovoj slobodi i sazrijevanju.

Rasti u ozračju ljubavi

Krivo je mišljenje da se mladi odmah poslije primljenog sakramenta sv. potvrde povlače iz misije, odnosno iz aktivnog sudjelovanja u crkvenom životu. Oni nastavljaju živjeti kao i prije. Živa su kopija svojih roditelja. Ako su roditelji bili aktivni ili neaktivni, takva će biti i njihova djeca. Može biti nekakvih manjih odstupanja, ali se uglavnom obistinjuje ona narodna da „kruška pada ispod kruške“. Nije nezanimljivo ni vrijeme u kojem živi ova naša druga generacija, ali

su djeca i kada odrastu na strani roditelja, ukoliko su ih doživjeli kao iskrene prijatelje.

Gdje to nije slučaj, djeca odbacuju sve od roditelja. Najprije njih, a potom vjeru koju im nameću. I gdje idu njihovi roditelji, oni tamo nemaju što tražiti, pa taman to bila i Crkva. Mnogi su mladi odrasli daleko od jednoga ili oba roditelja. Odmah poslije rođenja dijete je ostavljeno kod djeda i bake, kod nekakve tete ili... I kada su roditelji konačno mogli „kompletirati“ obitelj, a to je bilo poslije sagrađene kuće, njihovo dijete je bilo samo imenom njihovo. Nikada se nije moglo „zaljubiti“ u svoje roditelje.

Dijete se odgaja za obitelj i Crkvu samim činom rođenja, ako ne i prije. Ako se ostane samo na „dat ćemo mu krštenje, pričest, krizmu, vjenčanje“, bit će to obična folkloristika koja samo kratko može motivirati. Djeca traže od roditelja više. Žele rasti u oskudici, ali ne u oskudici ljubavi. Moraju imati uzore u svemu. ako je roditeljima svakonedjeljna misa zbilja nešto sveto, to će biti i za njihovu djecu, barem poslije proživljenog puber-

Karlo Lovrić,
Zürich,
Švicarska

teta. Miris oltarske svijeće više je od mirisa. Dijete ga mora doživjeti s majčinim mlijekom. A mnogi roditelji koji kažu da „idu u crkvu kad mogu“ (to je eufemizam za „ići ponekad“) trasiraju put nevjere iako poslije svih „primljenih“ sakramenata. Ni mi svećenici nismo u tom nedužni. Obiteljska kateheza je gotovo zanemarena. Mnogo toga nam je važno u organizacijskom smislu (koncerti, humanitarne akcije, priredbe, razne sekcije), a ono najvažnije: obiteljska misna slavlja s popratnim „slavljinama“, te podjeljivanje sakramenata, posebice ispovijedi, nije uvijek najvažnije. Godina obitelji očekuje u tom smislu „ispravak“.

BLAGO MILOSRDNIMA

SINGEN Hilfe für Marko

U „Živoj zajednici“ od siječnja-veljače o.g. predstavili ste našu humanitarnu organizaciju BOSNIEN-FORUM iz Singena, koja djeluje u okviru katoličke župe Herz-Jesu u Singenu. Nakon slanja velike pošiljke humanitarne pomoći u domovinu, pred Božić 1993. naša organizacija nije stala na tome. U tijeku su ili su izvršene velike humanitarne akcije kao što su: slanje pomoći bugojanskom Caritasu (17 tona hrane), popravak crkve u Ravnom, oprema škole u Domaljevcu (Bos. Posavina), oprema Doma invalida u Đakovačkoj Breznici, te još jedna zbog koje Vam se ustvari i javljamo, a to je pomoć jednom hrvatskom branitelju.

Marko Božanović je hrvatski branitelj koji je u ljeto 1992. (22.8.) ranjen kod Bosanskog Šamca. Posljedice ranjavanja su vrlo teške: oduzetost lijeve strane tijela, epilepsija i konstantne glavobolje. Od dana ranjavanja Marko je prošao kroz mnoge bolnice: Vinkovci, Osijek, Zagreb, Krapinske Toplice, Heidelberg, Bürsstadt te sada Gailingen kod Singena.

Do dolaska u Gailingen financiranje njegovog liječenja bilo je riješeno preko So-

zialamta, ali nadalje mora se plaćati gotovim novcem. Pošto su prognoze liječnika pozitivne, naime oni smatraju da se njegovo zdravstveno stanje može znatno popraviti i invalidnost smanjiti, mi (BOSNIEN-FORUM) smo pristali na to da snosimo troškove. Ali, budući da je to liječenje vrlo skupo – 10.000 DM mjesečno, a i naše druge humanitarne akcije su vrlo zahtjevne u novčanom pogledu, odlučili smo zatražiti pomoć i na drugim stranama.

Stoga Vas molimo da, ako je to moguće, u Vašem i našem listu objavite jednu molbu za pomoć Marku.

Evo i broja računa na koji se može poslati novčana pomoć:

Katholisches Pfarramt Herz-Jesu

Konto-Nummer: 15636; BLZ 69290000 bei der VOLKSBANK SINGEN, Stichwort „Hilfe für Marko“

Kontakt telefoni:

Ruža Mijić, Caritasverband Singen, tel: 07731/41-037

Bernd Strobel, tel: 07731/43902

Pfarrei Herz-Jesu, tel: 07731/ 62365

Sa štovanjem i zahvalnošću

Josip Mijić, Singen

OSIJEK

Petoro djece bez oca

Na našoj slici je Snježana Andrečenko iz Osijeka s petoro svoje djece, koja ujedno predstavljaju ostalih pet tisuća hrvatske djece koja su u ratu u Hrvatskoj i BiH ostala bez jednog ili oba roditelja. Otac ove osječke petorke poginuo je na bojištu kao hrvatski vojnik. Osim supruge Snježane iza njega su ostala djeca: Sanela (1982), Alen (1984), Hrvoje (1988), Marija (1990) i Adrijan (1991). Njima, kao i ostaloj hrvatskoj djeci bez roditelja može se poslati pomoć na adresu Hrvatske akcije za život u Dubrovniku.

Amy Grant:

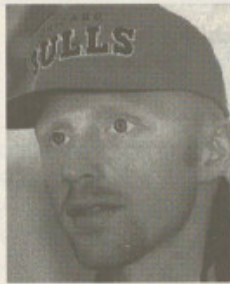
Mi kršćani pokušavamo pre-
više često izbje-
ći kušnje ovoga
svijeta. Pritom
sami sebe toli-

ko kočimo, da prestajemo biti jedan živi,
pogonski dio toga svijeta. U meni stalno
lebdi nada da će ljudi kroz moje pjesme
drugačije promatrati svoj život. Neka
svatko zna: ja vjerujem u Boga

Boris Becker:

Moj život je
tijekom prošle
godine dobio
jedan novi kva-
litet. Kroz brak
i očinstvo dobio

sam podršku i snagu, koju nikada nisam
imao. Prvi put sam osjetio da imam
jednu tvrdavu u koju se mogu vratiti kad
bi sve propalo. To sam doista uvijek
tražio.

Tina Turner:

Mislim da bi
svaki crnac u
javnosti trebao
moći izjaviti:
Da, ja sam crn.

Ali kao reli-
giozna osoba, ja također mislim da je
Bog htio da svi ljudi zajedno žive. Kad
nekoga ne volim, ne brinem se o toj osobi,
ali kad nekoga volim, onda mi je svejedno
koje je boje kože.

OTVORENO – ANTUN KIKAS

Razočarano iseljeništvo

– Bilo bi vrlo važno prepoznati stvarnu ulogu dijaspori i nagraditi njezin doprinos. Svakodnevno od prijatelja u dijaspori slušam mišljenje kako se osjećaju potisnutima u stranu. Nepobitne činjenice govore da je moral zajedništva u dijaspori na najnižoj razini otkako živim u Kanadi – punih 26 godina. Što napraviti da bi se vratilo povjerenje i zajedništvo Hrvata u dijaspori? Imam dojam da se ništa ne čini u tom pravcu. I nama u dijaspori i vama u Hrvatskoj ponajprije treba – zajedništvo, ali i sluh za razlike, za nijanse. Bojim se da će se dogoditi raskorak ne samo između domovine i dijaspori nego i

između vrhovništva i običnoga puka, ako se ne preciziraju strateška pitanja opstanka i dobrobiti Hrvatske.

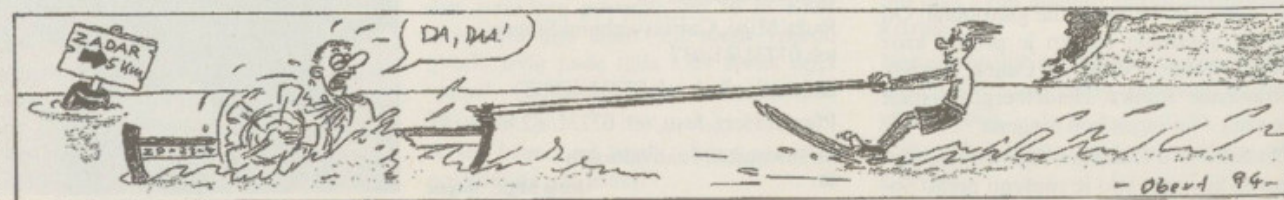
– Mislim da je jedan od ključnih elemenata nezadovoljstva stranačka prisutnost u dijaspori. Kada se ne bi toliko inzistiralo na stranačkoj pripadnosti, polarizacije bi bile manje, jer dijaspori je uvijek bila na umu samo – Hrvatska. Našim su ljudima potrebni lijepa riječ i razvijeni osjećaj da trebaju domovini. Ljudi koji se vraćaju iz domovine uglavnom komentiraju: – Oni dolje nas ne trebaju! A to je uistinu tužno.

– Dijaspore je na početku demokratskog procesa bila jaka financijska komponenta.

Danas dobivam dojam da je upravo u Hrvatskoj financijska strana pojedinaca jača od financijske strane mnogih ljudi u dijaspori. Što je, priznat ćete, nama u inozemstvu nepoznat paradoks. Kako stvoriti kapital za tako kratko vrijeme? Vani su potrebne godine da bi se steklo kakvo-takvo bogatstvo, a ovdje se po nekim nepoznatim formulama ljudi bogate preko noći. Možda će svijet na hrvatskom primjeru napraviti novu teoriju o bogaćenju na brzu ruku.

– Moja snaga vezana je uz roditelje, koji su me odgajali u kršćanskom duhu, s vjerom u Boga i ljude.

(Večernji list, 1.7.1994.)

MARKO OBERT

– Obert 94 –

REPORTAŽA

Mladi uvijek dobro pripreme misna čitanja

Humanitarni pothvati.

U Bonnu smo bili još početkom lipnja. Za nekoga tko je prvi put u tom privremenom njemačkom glavnom gradu postavlja se naravno pitanje kako doći do prostorija hrvatske katoličke misije. Tu poteškoću rješava telefonski poziv fra Josipu Šimiću, voditelju hrvatske katoličke misije u Bonnu. Reče da iz tog i tog pravca vozimo do kolodvora, a zatim druga ulica desno, pa je cilj tu. Iznenađili smo se kad smo se vrlo brzo našli pred misijom. Mislili smo da je Bonn ipak veći. Tek smo kasnije saznali da ga zapravo i sami Nijemci zovu najvećim njemačkim selom. Na mesinganoj pločici na samom ulazu u misijske prostorije primjećujemo i škrabotine kojima ondje nikako nije mjesto. Netko je naime ostrim predmetom urezao poznati srpski znak s četiri slova „C“. Fra Josip nam reče da je to bilo baš dan-dva ranije i da je o svemu obavijestio policiju. Policija je napravila uviđaj i snimila oskrvnjenu pločicu. Dosad u Bonnu nije bilo ovakvih ili sličnih provokacija, ali je očito i to nekome trebalo. Ili dotični „velikosrbini“ ne može podnijeti nikakvu hrvatsku oznaku, ili nam time želi zaniijekati identitet i staviti nas pod „jedini pravi znak“. Radi se dakako o maloj provokaciji, koja ne može uznemiriti hrvatske vjernike Bonna i okolice.

Sladoled za vjeroučenike

Desetoro djece od 1. do 4. razreda došlo je na vjeronauk i tog subotnjeg popodneva. Bio je to zadnji vjeronaučni sat u ovoj školskoj godini. Kad ih pitamo odakle su,

odgovaraju da su iz Bonna. Kad ih priupitamo odakle su im roditelji, tada se neki ne mogu „sjetiti“, neki ne znaju, a neki kažu da su od Livna, Kupresa, Prisoja, Viteza, Sinja... Biblijske likove imenuju njemačkom terminologijom, pa je tako Herod za njih Herodes. Fra Josip ih je nakon vjeronauka počastio sladoledom u gradu.

Prostorije misije su nedavno obnovljene i vrlo su ugodne. Time su pripravne za proslavu dvadesete obljetnice misije, koja se navršava u prosincu ove godine. U povodu desete obljetnice misije izdana je 1984. i knjiga o ovoj misiji, a priredili su je fra Berislav (tadašnji voditelj misije) i fra Andrija Nikić. Ona pruža zanimljive informacije o hrvatskom iseljeništvu na svim kontinentima, kao i povijest grada Bonna i same hrvatske katoličke misije. Bonn je proglašen glavnim njemačkim gradom na tajnom glasovanju 10. 5. 1948., kad su 33 zastupnika bila za Bonn, a 29 za Frankfurt. Povijest Bonna pisana je međutim i prije toga, do 2000 godina unatrag. Grad ima svoje sveučilište, katedralu, glavne državne ustanove i upravne zgrade. U njemu je rođen Ludwig Van Beethoven (1770–1827), veliki skladatelj i vjernik, a Bonjani su mu podigli spomenik. Što se Hrvata tiče, oni u ovo područje dolaze „na privremeni rad“ masovnije šezdesetih i sedamdesetih godina, i to kao nekvalificirana radna snaga. 17. prosinca 1974. utemeljena je Hrvatska katolička misija Bonn, i to dekretom kardinala i kölnskog nadbiskupa Josepha Hoeffnera. Prvi voditelj misije bio je fra Ante Anić, kojega je 1982.

Piše: Anto Batinić

Glavni grad ili najveće selo

Otkud četiri znaka „C“ na ploči HKM Bonn? Neki ne znaju odakle su im roditelji. Raspršena misija: mise na četiri mjesta.

naslijedio fra Berislav Nikić, a sadašnji voditelj, dr. fra Josip Šimić, vodi misiju od 1991. Ova je misija teritorijalno među većima u Njemačkoj, ali ima samo oko 2000 vjernika. Vjernici su raspršeni oko Bonna, tako da se sada mise govore na četiri mjesta: u Altenkirchenu svake četvrte nedjelje u mjesecu, u Bad Honefu svake nedjelje i blagdanom; u Bonnu svake nedjelje i blagdanom; u Euskirchen prve i treće nedjelje u mjesecu. Ranije su se mise povremeno slavile i u Eitorfu, Rheinbachu, Troisdorfu i Waldbrölu.

S mise na misu

Kako to izgleda u Bonnu vidjeli smo u nedjelju, 5. lipnja. Prva misa slavi se nedaleko od misijskih prostorija, u kapeli Srca Marijina. Stotinjak vjernika ispunilo je i te nedjelje kapelicu. Mladi čitači su čitali misna čitanja odlično i tečno. Njima se ovdje čitanja kopiraju i po mjesec dana unaprijed, da bi se mogli pripremiti. Nakon mise se susretnu i porazgovore. Mnogi dođu izdaleka. I ovdje ima prognanika i izbjeglica. Čovjek iz okolice Banjaluke pokazuje nam ožiljke četničkoga noža na svojem vratu. Bio je zatočen i zlostavljan, ali je srećom pušten, pa se uspio izvući. Sad je kod rođaka, ali ne zna što i kamo dalje. Mladi bračni par izbjegao je iz Sarajeva. Imaju i malu djevojčicu. Nastoje se nekako prebaciti u Švedsku. Tu je i obitelj iz Uskoplja. U Njemačkoj su već oko 20 godina, gdje su djeca odrasla. Ima tu vjernika i iz drugih krajeva, kao iz Livna, Tomislavgrada, Kotor Varoša, Zagreba, Imotskoga, ►

REPORTAŽA

Županje... Stipo i Finka Marić su od Viteza i već su dugo u Njemačkoj. Zanimljivo je međutim da imaju čak petoro djece, što je neobično za njemačke prilike. Kad smo njegove kćerke upitali, čitaju li „Živu zajednicu“, rekle su nam da je uzimaju, ali da baš sve ne razumiju i da im čitanje našeg lista ipak predstavlja poteškoće. Inače, odlično govore i razumiju hrvatski, ali su ovdje rođene i odrasle, te naravno pohađaju njemačke škole.

Drugu misu slavili smo te nedjelje u Bad Honefu u 12,30 sati. Bilo je prisutno četrdesetak vjernika. Nekako su se brzo razišli nakon mise. Ipak, u pamćenju ostaje susret s našim iseljenikom iz Kanade, koji se tih dana vratio iz domovine, svratio kod rodbine u Bonn, a potom se vraća u Kanadu. Fra Josip nam usput ističe da je misija suviše raspršena, pa je teško povezati ljude. Misa u Euskirchenu slavi se u 16 sati u kapelici jednog staračkog doma. Te nedjelje se okupilo tridesetak vjernika. Neki dolaze na hrvatsku misu uistinu izdaleka. Susretu se i porazgovaraju. Kao i na svakoj područnici, i ovdje se čitači i ministranti dobro pripreme. U bonnskoj misiji se nakon svake mise moli „Ispovijest vjere Hrvata katolika“. Svi je znaju napamet. Te nedjelje nije bilo mise u Altenkirchenu, ali fra Josip veli da je ondje također lijepa zajednica. Bila je to, dakle, jedna obična nedjelja u životu bonnske zajednice hrvatskih vjernika.

U vjerski život misije spada od prije tri godine i redovito sudjelovanje Hrvata na tijelovskoj procesiji. Prva pričest i krizma i ovdje su uvijek posebno radostan doživljaj. Ove je godine pričesti pristupilo 14 prvopričesnika, 10 dječaka i 4 djevojčice. Zadnja krizma se slavila lani, a bilo je 32 krizmanika. Sljedeća će se slaviti vjerojatno sljedeće godine.

Obitelj Nade i Vlade Matića proslavila je nedavno krštenje petog djeteta

Dr. fra Josip Šimić, voditelj HKM Bonn s mladima koji pozdravljaju biskupa za vrijeme lanske krizme

Kulturni zamasi i velika solidarnost

Osim vjerskog života ta zajednica ima i drugih dimenzija duhovnog djelovanja. Posebna pozornost daje se školovanju hrvatske djece na hrvatskom jeziku. Za tu djecu je prije dvije godine stigla hrvatska učiteljica Maja Biffl, čijim radom su svi zadovoljni. Na području misije djeluju dva hrvatska kulturna društva: „Diaspora Croatica“ u Troisdorfu, te „Croatia“ u Eidorfu i Lüdenscheidu. Foklorne skupine su trenutačno zamlre, ali je u planu njihovo oživljavanje. U tijeku je i službeno osnivanje nogometnog kluba, čiji su nogometaši već osvojili više trofeja, a jedan od najboljih igrača je Dragan Grgić. Na području misije djeluje i socijalna služba za Hrvate, i to u Bonnu, Euskirchenu i Siegburgu. Njihovo djelovanje je itekako značajno, kako za Hrvate u Njemačkoj, tako i za dobrotvorne akcije za ugrožene u domovini. U prostorijama misije se povremeno drže predavanja o hrvatskoj povijesti i kulturi. Jedno od najzanimljivijih bilo je 23. travnja o. g., kad su o hrvatskom jeziku i pismenosti govorili zagrebački jezikoslovci prof. dr. Josip Silić i prof. Ante Bičanić. Predavanju je pribivalo šezdesetak slušatelja. Voditelj misije dr. fra Josip Šimić održao je također zanimljivo predavanje 14. svibnja o. g. za članove pokreta *Katholisches Landesbewegung* pri biskupiji Köln. U području misije djeluju već 27 godina hrvatske sestre milosrdnice iz provincije Marijina navještenja iz Splita. One rade u misijskoj ustanovi *Steyler* u St. Augustinu. U misijskom pastoralu donedavno su djelovale i školske sestre franjevske hercegovačke provincije, u Neunkirchenu su djelovale i franjevske iz splitske provincije.

U misiji je ranije izlazio povremeni misijski list „Evo ti pišem“, dok misija trenutačno povremeno izdaje list „Zajedno“. Osim aktualnih vijesti iz života i rada misije, te kronike, u njemu se tiskaju prozni i pjesnički radovi vjeroučenika.

Posljednje tri godine obilježene su i u ovoj misiji velikom solidarnošću i humanitarnim radom za ratne žrtve u domovini. Najveće pošiljke pomoći upućene su u Našice, Osijek, Koraće, Split, Travnik... Za prognane župljane Vrlike skupljeno je 6.350 DM, za „Kruh sv. Ante“ provincije Bosne Srebrene 1.500 DM; za nekoliko obitelji poginulih branitelja 1.200 DM; Caritasu Gospe od Zdravlja u Splitu 3.000 DM te sanitetska pomoć; ratnom invalidu Dragi Špoljariću 700 DM; Hrvatskoj akciji za život 1.800 DM za Silviju Čuvalo... Fra Josip ponosno pokazuje brojne zahvalnice, kao i fotografije snimljene prilikom pakiranja i utovara pomoći.

Prije odlaska iz Bonna morali smo snimiti novi prekrasni barjak bonnske misije, na kojem je na jednoj strani u zlatovezu lik Gospe Sinjske, a na drugoj lik sv. Nikole Tavelića.

Hrvati bonnske i okolnih misija sudjelovali su na svim većim prosvjedima protiv srpske agresije na Hrvatsku i Bosnu i Hercegovinu. Oni su na svoj način zaslužni za njemačko priznanje Hrvatske, ali su se na svoj način također znali zahvaliti Njemačkoj. Fotografije iz misijskih albuma imaju već sada povijesnu vrijednost, jer se sve događalo u glavnom njemačkom gradu, a u vrijeme otpora, ponosa i svehrvatskog jedinstva. Bonn će uskoro prestati biti (privremeni) glavni njemački grad. Sve vladine institucije sele u Berlin nakon 2000. godine. Kako stvari sada stoje

REPORTAŽA

Osoblje veleposlanstva i gosti za vrijeme mise 28. 5. 1994

mnogi će Hrvati i nakon toga ostati u Bonnu i okolici. Mnogi od onih koji su ovdje preko dvadeset i više godina već su to odlučili, a i njihova djeca. I tada će hrvatska misija za njih biti kutak domovine i podsjetnik na korijene hrvatskog nacionalnog, kulturnog i vjerskog identiteta.

Hrvatsko veleposlanstvo i konzulat

Poznato je da bi Hrvatska bila teško priznata kao samostalna i neovisna država bez njemačke pomoći i ustrajnosti. Ono što su Hrvati sanjali i dugo čekali jesu

upravo hrvatska diplomatska predstavništva u inozemstvu. Takva predstavništva imaju posebno važno značenje u Njemačkoj, kako za hrvatsku državu i cijeli hrvatski narod, tako i za naše iseljenike i radnike u Njemačkoj. Hrvatsko veleposlanstvo nalazi se u Bad Godesbergu (Rolandstr. 45, tel. 0228/33 28 64; 33 54 61; fax. 33 54 50), kao i većina ambasada drugih država, a konzulat u Bonn-Beuelu (Auguststr. 4, tel. 0228/47 67 96; 46 60 61; fax. 46 50 60).

Zgradu hrvatskog veleposlanstva i njegove radnike blagoslovio je 28. svibnja 1994. mons. Slobodan Štambuk, biskup hvarsko-bračko-viški. Tom prigodom je, u povodu Dana hrvatske državnosti, u dvorištu veleposlanstva slavljen i sveta misa. U veleposlanstvu znaju reći da su oni ovdje na službi hrvatskom narodu i hrvatskoj državi i da su njihova vrata otvorena svim hrvatskim državljanima i svim Hrvatima, a napose onima u Njemačkoj. Upravo je u tijeku njihova akcija kojom nastoje bolje povezati sve hrvatske ustanove i udruge u Njemačkoj. ■

MAINZ

Srebrni jubilej triju franjevki

U kapelici bogoslovnog sjemeništa proslavljen je srebrni jubilej triju časnih sestara. Sestre Natalija Brković i Mirjam Kolar iz bosansko-hrvatske franjevačke provincije, te sestra Damira Gelo iz splitske franjevačke provincije proslavile su 25. obljetnicu svojih redovničkih zavjeta. Misu je, uz asistenciju 12 svećenika, te u nazočnosti 15 sestara, predvodio fra Josip Klarić, voditelj HKM Offenbach. Recital su izvele sestre Finka Topić, Dara Zekić i fra Tihomir Grgat. U recitalu se

čulo da su sestre, oduševljene sv. Franjom Asiškim, krenule u svijet od Bosnina vrela i stigle do Majnina ušća. Misu Gospe Olovke svirala je s. Krešimira Skopljaković. Kao posebni gost na ovoj svečanoj misi bio je i fra Bonaventura Duda iz Zagreba, koji je toga dana u Würzburgu imao predavanje za hrvatske pastoralne djelatnike i djelatnice s područja Rajna Majna. Svi nazočni su nakon mise bili na svečanoj gozbi u sestrarskoj blagovaonici. Sestre slavljenice djeluju

već dulje vrijeme u inozemstvu: s. Natalija u sjemeništu u Mainzu, s. Damira u HKM Offenbach, a s. Mirjam u HKM Rüsselsheim. U bogoslovnom sjemeništu u Mainzu radi inače deset časnih sestara bosansko-hrvatske provincije, dok dvije rade u biskupskom ordinarijatu kod predsjednika Njemačke biskupske konferencije Karla Lehmana, koji je dan ranije čestitao sestrama srebrni jubilej. Proslavom 25. obljetnice zavjeta sestre su zahvalile Bogu na daru ustrajnog služenja, a svi nazočni su zahvalili također Bogu što imaju takve sestre i poželjeli im blagoslovljene godine. (ab)

Sestre slavljenice

Pjesma domovini

*Hrvatska, domovino moja,
tisuću ljeta je iza tebe;
Hrvatska, dijete moje,
četiri ljeta su iza tebe:
Rasti i jačaj,
jer čuvamo te.
Rasti i jačaj,
jer volimo te.
Rasti rasti
jačaj jačaj
rasti rasti
jačaj jačaj
domovino moja!*

Zvone Herzuro,
Frankfurt

MLADI HRVATSKI ODISEJ

I ja bijah tamo

Neprolazno dugi dani
i misli negdje daleko
u nekim poljima žita
gdje ratari krvavih očiju od prašine
mole da još danas bude sunčan dan.

Tamo pokraj, na livadi
dječija vika daje spokoj
ušima radnika.
Samo majke katkad isprave pognuta leđa
i pogledom potraže svoju djecu.
Onda mirno nastavljaju žeti.

Daleko tamo bijah i ja
i bio sam dijete i trčao za govedima
i bio odrastao i žnjeo
i oči mi bjehu krvave od prašine.
I bio sam roditelj
i pogledom tražih svoju djecu.

Bijah tamo,
a i sada su moje misli tamo.
Neprolazno duge godine
ostavile su duboke ožiljke
na mom licu i mojim rukama.
I moje srce plače svakog dana
za zlatnim poljima žita,
za kratkim ljetnim olujama
koje, često, bjehu nemir težaka.

I plače mi srce
za bosim dječjim nogama
i trčanjem po toplim baricama.
Čeznem za zvižducima u šumama,
za kricima orlova.

Čeznem miris pokošene trave,
miris krušaka
u nedjeljnim šetnjama.

Još mojom dušom odjekuju
krici djevojčica
kad bi ispod suhe trave ugledale zmiju
i još vidim njihove uplašene oči
i sjećam se
da su im ruke
još dugo poslije drhtale.

I ja bijah tamo
i bijah uplašeno srce djevojaka,
treperih od straha i uzbuđenja
i ja bijah njihov krik.

Marija Franjić, Rietberg

Poème pour la liberté

O belle, o chère, o merveilleuse liberté,
tu es la plus grande richesse que Dieu nous a
donnée,
la vraie raison de toutes nos gloires,
et l'unique bijou de Dubrava;
tout l'argent, tout l'or, toutes les vies humaines
ne peuvent pas remplacer ta merveilleuse beauté.

Natali Rački, Francuska

(Prijevod Gundulićeve Pjesme slobodi)

Život

Koračam cestom,
ne vidim kraj.
Okolo mene uvijek
neka druga lica.
Nada mnomo nebo
puno straha,
I tišina praznih ulica.

Eleonora
Lehner
(1979),
Darmstadt
(Osijek)

Sat otkucava svoje vrijeme,
kazaljke se okreću u krug.
Magla pred očima, a ja se pitam,
jesam li odabrala pravi put?
Jesu li ovo sve pravi ljudi?
Il' su to samo lutke što glume?
Jesu li ovo godine prave?
Il' su minute što kraj mene jure?

Ljubav

Kako je nježna ta riječ,
kao topla kapljica mlijeka
što mazi usne gladnog djeteta,
čak i od same pomisli na nju
srce mi u grudima od miline zaigra.

Ljubav je nepresušivi izvor,
poljište za grešne duše,
za nesretne, bolesne,
svaka njena kap je lijek za rane
a ako se okupamo u njoj
postat ćemo besmrtni.

Dalibor Perković, Mainz

Ima jedan lipi grad

Ima jedan lipi grad u Dalmaciji koji više
volim od svih drugih. Volim ga zbog ljudi,
mora, sunca, njegovih ulica, a najviše
zbog rodbine koja tamo živi. O, divni
trenuci kad se nakon godinu dana ponovno
svi vidimo u Šibeniku!

Prošlog ljeta slavili smo godišnjicu braka
mojih roditelja. Te večeri cijela obitelj je
bila tu: i did, i baba, i ujak... Plesali smo,

jeli pečene janjetine i pršuta, pjevali,
pričali do kasno u noć. Te večeri smo moj
rođak Ante i ja nazvali Omladinski radio,
predstavili se i glasovali za našu najdražu
pjesmu „Uzalud vam trud, svirači!“ od
„Prljavog kazališta“.

Nekoliko dana kasnije došlo je vrijeme da
se vraćamo u Pariz. Bila sam toliko tužna.
Treba čekati opet jednu godinu da
svi budemo zajedno!

Natali Budimir, Francuska

PRODULJUJEMO

NAGRADNI NATJEČAJ MLADI HRVATSKI ODISEJ ŽIVE ZAJEDNICE

Živa zajednica raspisuje nagradni natječaj sa slobodnom temom na hrvatskom jeziku za:

1. najbolju pjesmu
2. najbolju kratku priču
3. najbolju karikaturu

Pravo sudjelovanja u natječaju imaju mlade Hrvatice i Hrvati u inozemstvu, odnosno u iseljeništvu, do 25 godina starosti. Natječaj traje od 27.3.1994. do 1.12.1994. Pod pjesmom mislimo na lirsko poetsko djelo; priča može biti duga najviše tri kucane stranice formata A4 s proredom; karikaturu ili crtež možete praviti suhom olovkom, perom, flomasterom ili tušem.

Stručni žiri književnih i likovnih kritičara izabrat će po deset najboljih pjesama, priča i karikatura, a mi ćemo ih nagraditi specijalnim nagradama, te ćemo ih objaviti u „Živoj zajednici“ i u drugim hrvatskim listovima. Usto ćemo od svih prispjelih radova odabrati sve one koji budu kvalitetni za objavljivanje, pa ćemo ih dati tiskati u posebnu knjigu.

Svoje radove za naš nagradni natječaj šaljite u omotnici putem pošte. S radom treba da pošaljete svoju punu inozemnu adresu, kao i kopiju datuma i mjesta rođenja iz nekog službenog dokumenta.

Naša adresa: ŽIVA ZAJEDNICA-NATJEČAJ

An den Drei Steinen 42, D-60435 Frankfurt, Tel.: 0 69/54 10 46

SVIJET MLADIH

NA PUTU ZA AMERIKU

Tomislavova američka stipendija

U petak 1. srpnja imali smo priliku upoznati Tomislava Goluba, osamnaestogodišnjaka iz jednog sela na Baniji (u kojem se danas nalazi UNPROFOR) i američkog stipendista. Na putu iz Zagreba u Detroit zadržao se kraće u Frankfurtu te smo ga zamolili za razgovor.

Žz: Tomislave, kako je došlo do toga da ideš na studij u Ameriku?

Tomislav: Kad su Srbi osvojili Petrinju, onda su svaki dan bacali granate na Brest. Brest je selo u Pokuplju, koje je od Siska udaljeno 12 km. Pošto sam prvi razred srednje završio u Petrinji, drugi razred sam morao nastaviti u Rovinju, a treći u Sisku. Negdje u ljeto 1993. čuo sam oglas na radiju da se dijele stipendije za jednogodišnji boravak u Americi učenici-

ma srednjih škola iz područja koja su zahvaćena ratom. Prijavio sam se na taj oglas i i poslao svjedodžbe. Nisam bio dobio nikakav odgovor do '93. Onda je jedan dan zazvonio telefon, a na telefonu je bila gospođa **Tarle** (iz zaklade DORA). Rekla mi je da sam izabran među 10 učenika iz cijele Hrvatske (Vukovara, Zadra, Osijeka...) koji će ići u Ameriku.

Žz: Kakvi su bili tvoji prvi dojmovi na početku?

Tomislav: Kad sam došao bio sam malo razočaran. Ljudi su ondje jako zaposleni i puno rade. Ipak centar grada u Detroitu je pun beskućnika koji spavaju na ulicama na kartonskim kutijama. U školi mi je bilo na početku malo teško, dok nisam naučio bolje jezik, ali poslije nije bilo nikakvih problema. To je bila javna američka škola, koju su pohađali učenici iz cijelog svijeta. U školi je bilo dosta i naših Hrvata. Ondje postoji i crkva svetog Jeronima. Prijatelje sam našao među Amerikancima i našim Hrvatima. Problem je jedino što se izvan škole nisam mogao s njima nalaziti i vidati, jer su udaljenosti između mjesta ogromne.

Žz: Gdje si ti stanovao?

Tomislav: Mene je prihvatila jedna američka obitelj. Stanovao sam kod **David**a i **Mary-Key** Mezak. Davidov djed vuče porijeklo iz Zagreba, ali nitko od njih ne govori hrvatski. Naš boravak u

Americi je inicirala **Donna Learmont**, Amerikanka koja je vidjevši razaranja i ratne strahote u Hrvatskoj, odlučila nešto uraditi. Inicirala je akciju prikupljanja novca, pronasla za nas desetak obitelji koje su nas prihvatile i platila nam put. Ostatak financiraju obitelji koje su nas prihvatile. Svi su ondje stvarno divni i duboko sam im zahvalan.

Žz: Kako je teklo tvoje školovanje u Detroitu?

Tomislav: Iako je nastava bila na engleskom, četvrti razred sam završio s odličnim. Zaradio sam i nekoliko medalja na lokalnim natjecanjima iz znanja. To mi je otvorilo put za ponovni dolazak. Također sam položio klasifikacijski ispit na fakultetu za kompjuterski inženjering. Moj studij će financirati dijelom Detroit Diesel, firma gdje ću biti za vrijeme studija na praksi, a dijelom će troškove snositi obitelj Mezak.

Žz: Možda je pitanje malo preuranjeno, ali ipak što namjeravaš kasnije?

Tomislav: A što? (šeretski smiješak) Završiti fakultet i vratit se u Hrvatsku. Možda me prime na „Ruder Bošković“... Prateći pogledom njegov visoki, prebrzo izrastao, dječjački lik među putnicima za Detroit, nešto nas je steglo oko srca. Pitanje: Zašto najbolji uvijek odlaze? I misao: Bože čuvaj njega i sve naše Tesle, i neka se stvarno jednog dana vrate. **Ružica**

Naša suradnica s Tomislavom na frankfurtskoj zračnoj luci

USPJEŠNI MLADI HRVATI U AMERICI

Nagrađena za rad o hrvatskom zemljopisu

Jamie Nicole Marich je četrnaestogodišnja mlada američka Hrvatica iz Youngstowna (Ohio) koja je 16. travnja osvojila prvo mjesto na područnom Povijesnom danu, održanom na mjesnom sveučilištu. Tema ovogodišnjeg natjecanja bila je: „Zemljopis u povijesti: ljudi, mjesta, vremena“. Jamie je odlučila izabrati za svoju temu zemljopis Hrvatske od 620. g. po. Kr. do današnjih granica hrvatske države. Temu je naslovila:

„Hrvatska: granice koje se mijenjaju“. Jamie je pročitala preko 25 knjiga, mnoštvo članaka, razgovora. Potražila je izvore u Hrvatskoj, pri čemu joj je pomogla Silvija Letica iz Matice hrvatske. Sve je snimila i priredila za predstavljanje. Njezin natjecateljski nastup ocjenjivala su tri nastavnika, a promatralo ga je brojno gledateljstvo. Za vrijeme predstavljanja svoga rada Jamie je nosila majicu s hrvatskim grbom. Jamie je ►

SVIJET MLADIH

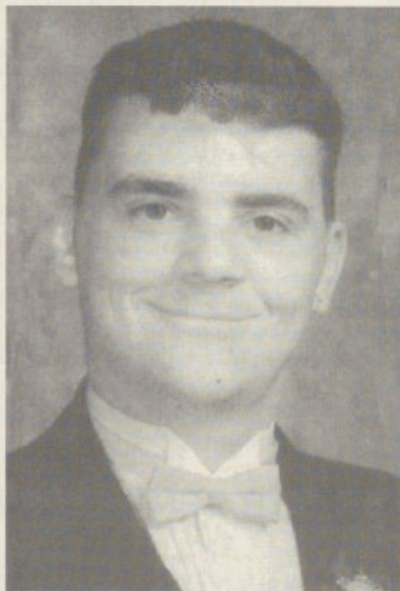
► priznala da je cijeli projekt posvetila tisućama palih za hrvatsku slobodu i nezavisnot.

Pored redovitih školskih obveza Jamie studira violinu, balet, jazz, klizanje na ledu, svirala je tamburicu, a svakog petka posluhuje u Hrvatskom domu u Youngstownu.

Za nastup na Povijesnom danu dobila je zlatnu medalju, plaketu, 50 dolara, te plasman na saveznu razinu natjecanja u Marylandu. ■

Student mjeseca

Mladi i nadareni **Adam Conish** iz Pen-villea (Pansylvania) dobio je nagradu iz općeg znanja na natjecanju u Newtownu, a ranije i nagradu iz poznavanja povijesti svjetskih kultura. Usto se nalazi među 10 najboljih učenika u svojoj generaciji, kapetan je nogometnog kluba, te član više udruga. Proputovao je Sjedinjene Države uzduž i poprijeko, a bio je na Jamajci i u Irskoj. Na državnom sveučilištu upisat će studij bussinesa, jer je maturirao koncem lipnja. Zbog zasluga u učenju i u sportskim natjecanjima Adam je u ožujku bio proglašen studentom mjeseca.

Tako mladi Hrvati u Americi postižu uspjehe u školi i u sportu, a pritom ne zaboravljaju domovinu. I mi im iz Njemačke čestitamo i nadamo se da će njihov primjer slijediti i naši mladi učenici i studenti u Njemačkoj i cijeloj Europi, te da će nas obavijestiti o svojim dostignućima. ■

Odmor i dosada – Slobodno vrijeme“, odmor? – Hvala! Za to nemam vremena

Poznato nam je da nitko danas nema vremena. – Jer je vrijeme novac? Kad bi to tako bilo onda bismo mogli „vrijeme“ kupiti i to za novac koji smo negdje drugdje zaradili. To bi značilo zapravo ovo: ja prodajem svoje vrijeme da bih došao do novca, i onda mogu sebi kupiti „slobodno vrijeme“ ili odmor. Kada dakle kažem: „Nemam vremena za razgovor s prijateljem; nemam vremena za posjet rodbini, ili kada kažem da nemam vremena za pomoć jednom potrebnom, onda time dokazujem da imam drugu ljestvicu vrednota po kojoj se orijentiram u životu. Onda time kažem da gledam smisao svog života negdje drugdje, i da moje srce čezne za nečim drugim: npr. za karijerom, za bogatstvom, za ugledom, za moći nad drugima... Slično se odnosi ako misliš da nemaš vremena za odmor ili slobodno vrijeme. Time si Ti zapravo priznao da nisi potpuno svoj; da ne shvaćaš važnim razmišljati o sebi, svojoj sadašnjosti i budućnosti; da nisi zainteresiran upoznati svoje skrivene sposobnosti koje bi mogao razvijati i tako postati jaka osobnost. Potpuna istina glasi: čovjek ne živi za to da radi; da zarađuje; da zarađeno potroši, i tako u stalnom kružnom kretanju. Siguran sam da se slažeš sa mnom ako tvrdim: čovjek radi da bi mogao živjeti! A u ljudski život spada – osim rada – i slavlje, odmor, zabava, igra, razmišljanje o sebi i svijetu, čitanje, susret s drugima. Za sve ovo treba vremena. Za sve ovo treba naći vremena ako hoću postati što svestraniji čovjek i što jača osobnost. Sve ovo je nužno potrebno za moje samoostvarenje. U ovoj perspektivi za mene ne znače praznici ili godišnji odmor samo jedan kontrast, samo jednu protivnost mojoj inače sivoj svakidašnjici, nekako u tom smislu da sada ne moram raditi; da sada mogu dulje spavati a onda opet ostati duboko u noć budan, ili da sada mogu nešto više popiti... Ovo bi zaista bio samo kontrast sivoj svakidašnjici. To bi drugim riječima značilo da ja za vrijeme slobodnog vremena samo nastavljam svoju svakidašnjicu, ali s drugim predznakom. Ja činim ono u čemu sam u svakidašnjici prikračen: ne mogu nešto više popiti s prijateljima jer imam važne dužnosti itd. Ako sve to nadomještam sada za vrijeme praznika ili odmora, onda se pitam što sam zapravo time dobio? Da li sam se time obogatio? Da li sam se na taj način uzdigao iznad svoje sive svaki-

dašnjice? Da li sam postao više čovjekom? Mislim da je odgovor prilično jasan: ostao sam onaj koji sam bio, uz male negativne promjene. Iskustvo pokazuje da se tako sprovedeno slobodno vrijeme ili odmor pretvaraju brzo u doživljavanje dosade, a iz dosade se lako prelazi u dosadivanje drugima. Tu vidim uzroke za razne konflikte. Tu treba tražiti objašnjenje za dosadu mladih u slobodno vrijeme.

Zašto je tome tako? Što možemo učiniti da izbjegnemo tu neurotizirajuću dosadu? Zdravi nam razum kaže da televizija ne može biti nadomjestak za vlastita osobna iskustva. Predugo buljiti u televiziju otuđuje mladog čovjeka od samog sebe i od okoline. Isto tako nam razum kaže da satima slušanje muzike djeluje jednostrano na razvoj naših osjetila. Osim toga nas ovo sprečava da tražimo razgovor s drugima, kontakte i razmjenu mišljenja i osjećanja. Ja nemam ništa protiv „walkmana“ niti protiv diskača. Ali treba pitati nisu li upravo oni krivi za osamljenost i izoliranost na koju se mladi često tuže.

Ovih nekoliko negativnih pojava u životu mladih ipak me ne čine pesimistom. Značem iz razgovora da su mnogi mladi ljudi otkrili izvor pravog zadovoljstva u meditaciji, u aktivnom muziciranju, u ručnom radu, u čitanju lijepe literature, u zajedničkim pothvatima s prijateljima i znancima. Znam – i to hoću posebno naglasiti – da se mnogi socijalno angažiraju npr. u našim kršćanskim zajednicama. Oni upravo u toj suradnji doživljavaju osjećaj prave životne punine, životnog optimizma i samoostvarenja. Mislim da ne bi bio baš znak velike mudrosti ako Ti i ja ne bismo htjeli vlastitim iskustvom provjeriti vrijednost i blagodat ovog upravo rečenog. U ovim predstojećim praznicima odnosno u godišnjem odmoru ovog ljeta mogli bismo učiniti početak ovoj novoj orijentaciji u korištenju našeg slobodnog vremena. Moramo naime biti svjesni istine da nitko od nas ne zna potpuno što se u njemu krije. To treba otkriti. Ali je zanimljivo: skriveno blago u sebi, skrivene talente o kojima govori i Biblija, ne mogu otkriti sam za sebe. Za to otkriće trebam nužno drugoga. Preko drugih upoznajem samog sebe; pomoću drugih učvršćujem svoju samosvijest i utvrđujem stupanj svoje zrelosti. Daj se na ovo otkriće samog sebe. Želim Ti u tome uspjeh i radost!

Josip Vinko

Hrvatska škola u inozemstvu

NA KONCU ŠKOLSKE GODINE

Put do hrvatske riječi

Samo u Frankfurtu nastavu hrvatskog materinskog jezika ne posjećuje uopće 15% učenika, a 20% ih je na nastavi drugih materinskih jezika s područja bivše Jugoslavije. U nekim drugim gradovima nastavom materinskog jezika obuhvaćeno je samo 48% učenika.

Za koji dan utihnut će školska zvona, opustjeti hodnici, razredi i dvorišta. Nas mijani i zadovoljni, a i oni tužni i nezadovoljni ponijet će kućama svjedodžbe. I kao što reče pjesnik Gustav Krklec:

„Sad će djeca širom svijeta
slavit praznik žarkog ljeta.“

Možda je upravo sada trenutak napraviti bilancu protekle školske godine nastave na hrvatskom materinskom jeziku.

O toj je nastavi mnogo diskutirano, ponešto i napisano, u dobroj, ali i u lošoj namjeri. U pokrajinama Hessen, Rheinland-Pfalz nastava materinskog jezika je redovna i obvezna, a nije ni **dopunska ni fakultativna** kao npr. u Baden-Württembergu. Upravo zato se ocjena iz hrvatskog jezika upisuje u redovitu njemačku svjedodžbu u rubriku obveznih predmeta, relevantnih za opći uspjeh učenika. To znači da učeniku, kojemu zbog neke slabe ocjene prijeti opasnost ponavljanja razreda, ocjena iz hrvatskog jezika (ako je solidna) može spasiti godinu.

U već navedenim pokrajinama nastava materinskih jezika je pod potpunom kompetencijom njemačkih školskih vlasti, koje

od svojih službenika zahtijevaju poštivanje propisa, te savjestan i profesionalan rad. To čine s pravom jer u tu nastavu ulažu ogromna materijalna sredstva (udžbenici, nastavna pomagala, prostorije, osiguranje učenika, plaće nastavnika i dr.).

Djeca stranaca imaju pravo i obvezu na nastavu svog jezika od 1. do 10. razreda; 1. razred: 2 nastavna sata tjedno; 2. razred: 2–3 nastavna sata; 3. do 10. razred: 3–5 nastavnih sati. U većim gradovima, gdje je koncentracija učenika veća, nastava hrvatskog jezika, povijesti i zemljopisa izvodi se u homogenim razrednim cjelinama. U manjim mjestima, naprotiv, učitelj radi s heterogenim grupama u različitim kombinacijama, nerijetko 1.–4. razred, te 5.–10. razred zajedno. Za rad u nastavnom procesu upotrebljavaju se udžbenici Školske knjige iz Zagreba (koji su u uporabi i u Republici Hrvatskoj), kao i radni materijali za niže razrede koje su, na zahtjev Ministarstva kulture pokrajine Hessen, zajednički izradili nastavnici materinskih jezika i Nijemci. Na izradu radnih bilježnica ponukala je svijest da u nastavi treba početi od životne

situacije djeteta rođenog i odraslog u Njemačkoj. Na taj način dijete, koje živi u multikulturalnom društvu, stječe prva znanja o hrvatskom jeziku, upoznaje kulturnu baštinu svog naroda, što mu pomaže da očuva svoj nacionalni identitet, bez obzira da li će ga životni put vratiti u domovinu ili će kao svjesni Hrvat živjeti negdje u Europi. Sigurno je da nastava na hrvatskom jeziku ne zadovoljava na svim poljima, ali budimo poštenu pa ispitajmo savjesti.

Već čitav niz godina imamo mi Hrvati pravo i dužnost učiti svoj materinski jezik ovdje u Njemačkoj. Ali, koristimo li ponuđene mogućnosti? Je li nam stalo da nam djeca ne zaborave drevni jezik dje-dova i otaca, da upoznaju bogato povijesno i kulturno naslijeđe naroda iz kojeg potekoše? Jesmo li prekomotni žrtvovati koji sat u tjednu i to svoje dijete dovesti na nastavu?

Samo u Frankfurtu nastavu ne posjećuje uopće 15% učenika Hrvata, a 20% je na nastavi učitelja drugih materinskih jezika s područja bivše Jugoslavije! U nekim drugim gradovima situacija je još lošija. Nastavom je obuhvaćeno samo oko 48% učenika od 1. do 10. razreda.

Svima onima koji još nisu našli put do hrvatske riječi, neka ovo bude poziv na razmišljanje, a možda i odluku da svesrdno pomognu kako bi nastava hrvatskog jezika i kulture bila što uspješnija, te privukla svu djecu, jer narod bez jezika gubi ime i nestaje.

Za Hrvatsko učiteljsko društvo „Bartol Kašić“
Ljerkica Školnik i Viktorija Doneit

Hrvatska dopunska škola u Francuskoj

Nastava hrvatskoga jezika i kulture u Parizu počinje 1976., kada su o. isusovci, voditelji Hrvatke katoličke misije, otvorili privatnu školu hrvatskoga jezika, povijesti i zemljopisa u svojim prostorijama na Bellevilleu. Duša toga pothvata bio je isusovac, profesor o. Vlado Horvat, magistar književnosti. Osamostaljenjem Republike Hrvatske ta privatna škola postaje javnom i od školske godine 1990/91. djeluje pod patronatom Ministarstva kulture i prosvjete iz Zagreba. Pokretač obnavljanja škole, njezin glavni organizator i prvi koordinator (tajnik) bio je isusovac o. Božidar Nagy, koji je i najzalsužniji da je naša škola dobila ime po piscu prve hrvatske gramatike – isusovcu Bartolu Kašiću. Škola je službeno započela 19. rujna 1990.

Godinu dana kasnije, dakle 1991., profesorom i koordinatorom Hrvatske dopunske škole „Bartol Kašić“ u Parizu ministarstvo kulture i prosvjete imenovalo je magistra Stanka Tenšeka, bivšega lektora hrvatskoga jezika i kulture na Sveučilištu u Strasbourgu, koji je i danas voditelj škole.

Isprva je naša škola bila ograničena na Pariz i parišku regiju. Da bismo mogli širiti mrežu odjela Hrvatske škole po cijeloj Francuskoj, osnovali smo potkraj 1992. Hrvatsku školsku zajednicu u Francuskoj (HŠZF) – Communauté scolaire croate en France (CSCF). Svrha je te zajednice „promidžba dopunškoga školovanja djece hrvatskoga podrijetla i unapređivanje francusko-hrvatskih kulturnih odnosa“ (iz Statuta). Tako smo do sada

osnovali odjele naše škole u Rouenu, Nici, Lyonu i Chambéryu, a uskoro ćemo, nadam se, i u Metz. S današnjim čenom u HDŠ „Bartol Kašić“ upisano je 305 učenika, raspoređenih u 24 što veća što manja odjela. Matična škola u Parizu (Charenton-le-Pont) okuplja 10 odjela, tri su u pariškoj okolici (Garges-les-Gonnesse, Argenteuil i Boulogne-Billancourt), dva u Beauvaisu, jedan u Rouenu (Bois-Guillaume), četiri na Azurnoj obali (dva u Nici i dva u Villeneuve-Loubetu), dva u Lyonu i dva u Chambéryu. Ako uspijemo naći prostor, uskoro bismo mogli otvoriti i dva odjela u Metz, gdje je predbilježeno 24 polaznika.

Na hrvatskoj dopunskoj školi „Bartol Kašić“ predaje sedam nastavnika, od kojih su troje u stalnom radnom odnosu, ►

KULTURA

► a ostali rade honorarno. U Parizu i okolič djeluju profesori Stanko Tenšek i Rusmira Milinić i nastavnica Ivanka Jardin, koji su u stalnom radnom odnosu, a nastavnica Dragica Kovačević ima honorarni status. U Nici i okolicama djeluju profesorice Maja Cioni i Jadranka Svaguša, a u Lyonu i Chamb rju nastavnica Vera Tomčić.

Za roditelje i hrvatsku zajednicu škola priređuje nekoliko priredaba godišnje, među kojima su najvažnije one o Božiću i o Danu hrvatske državnosti. Sastavni dio božićne priredbe jesu i kvizovi znanja, na kojima se natječu učenici, a i roditelji; godine 1993. tema kviza bili su hrvatski nacionalni parkovi, 1992. hrvatski političari 20. stoljeća a 1991. dvije su se momčadi učenika natjecale u poznavanju hrvatske povijesti i kulture (taj kviz, što ga je sastavio koordinator škole, u cijelosti je objavljen u Školskim novinama iz Zagreba). Na Božićnu priredbu redovito dolaze diplomatski predstavnici Republike Hrvatske u Francuskoj, pa smo imali čast u svojoj sredini pozdraviti veleposlanika dr. Branka Salaja i bivšega opunomoćenog predstavnika Republike Hrvatske u Francuskoj profesora dr. Henrika Hege-
ra. Povremeno prikazujemo i dokumentarne filmove o hrvatskoj povijesti i kulturi te o prirodnim ljepotama Hrvatske. Hrvatska školska zajednica u Francuskoj objavljuje najmanje jedanput godišnje list *Zavičaj*, koji je ogledalo rada naše škole, ali je svojim priložima namijenjen i svim članovima hrvatske zajednice u Francuskoj te svima koje zanima kulturno-prosvjetna djelatnost hrvatske dijasporu u Francuskoj.

Škola tijesno surađuje s Hrvatskim veleposlanstvom u Parizu, s Hrvatskim predstavničkim vijećem (CRICCF-om) i s Hrvatskim katoličkim misijama u Francuskoj (Pariz, Lyon, Nica).

U Parizu, 14. ožujka 1994.

Mr. Tanko Tenšek

koordinaror HDŠ „Bartol Kašić“,
predsjednik HŠZF

(Iz lista „Zavičaj“ 4/94.)

OBAVIJEST

Hrvatska katolička misija u Nürnbergu ima odnedavno novi broj telefona: 09 11/4 18 09 30

Hrvatska katolička misija u Bocholtu

ima broj faks: 02871/18 68 85

WIESBADEN

Koraci i zastajanja

Hrvatska kulturna zajednica Wiesbaden; jedna inicijativa traži svoje mjesto

U svom petogodišnjem djelovanju djelatnici Hrvatske kulturne zajednice Wiesbaden doživjeli su sjajne uspjehe. Tako npr. mnoštvo od više tisuća njemačkih i hrvatskih građana na glavnom trgu u prosvjedu protiv napada na Hrvatsku 1990. ili mnogo burnih i intenzivnih akcija za materijalnu podršku napadnutoj Hrvatskoj. Jednako lijepi bili su i doživljaji stvaranja vlastitih pedagoških projekata: ilti vrtića za djecu hrvatskih prognanika, skupine za prognane žene, radnih skupina za povijest, glazbu, književnost, šport ili dječjeg kazališta.

U ovom trenutku Kulturna zajednica u suradnji s Hrvatskom maticom iseljenika pripravlja Malu ljetnu školu hrvatskog jezika i kulture te će tako skupina djevojčica i dječaka po drugi puta iz Wiesbadena putovati na ljetovanje u Hrvatsku, s vrsnim učiteljima kroz igru učiti hrvatski i upoznavati kraj.

Usto se upravo piše redoviti bilten „Riječ“, pripravlja koncert starih i nepoznatih međimurskih pjesama pjevačice-muzikologa Dunje Knebl iz Zagreba, te vlastiti program za nastup na tradicionalnoj gradskoj ljetnoj priredbi u Wiesbadenu u srpnju.

No djelatnici Kulturne zajednice ne doživljavaju samo uspjehe!

Kulturna zajednica Wiesbaden jedna je od stotinjak hrvatskih inicijativa u Njemačkoj koje žive isključivo od nadahnuća, volje, rada i novca svojih članova. Takve okolnosti zahtijevaju napore u kojima smisao može vidjeti tek manji broj ljudi koji se onda radi toga, radi svoje malobrojnosti, pogotovo onda kada projekti ne naidu na pozitivnu reakciju

sugrađana, ponekad osjete obeshrabrenima. Uopće, kao u svakom društvenom radu kojeg sebi čovjek zadaje sam, radi nutarnjeg osjećaja nužnosti, rezultati se motre pomno te se i posao i „poslanje“ ponekad propituju sumnjama.

A stvarnih teškoća je doista više. Najveća se možda sastoji u neizbježnosti da se u slobodnim udrugama, u kojima nema strogo određenih autoriteta i nadležnosti, velike energijama troše za uređivanje suodnosa među članovima samoga društva ili među članovima sličnih društava. Druga veća teškoća je u činjenici da je dragovoljni rad, u društvima nema budžeta, dotacija, niti radnih mjesta, načelno i spor i prožet stalnim dvojicama između zahtjevnijih i popularnijih programa. Usto je vezana i činjenica da hrvatska društva teško razvijaju međusobnu komunikaciju i teško grade forum na kojem bi sustavno dogovarala politiku i strategije, te jedinstveno nastupala u stvarima koje smatraju ključnim temama svog manjinskog etničkog položaja.

Ocjenjujemo međutim da su se u ovom trenutku neke od ovih okolnosti poboljšale, posebno da je u hrvatskoj zajednici postignut izvjesni konsensus da je svaka inicijativa vrijedna i da njeno djelovanje valja uvažavati. Konsensus, vjerujemo, sadrži u sebi i saznanje da je rad hrvatskih društava nenadomjestiv budući da predstavlja jedini mogući pokušaj demokratske samoorganizacije.

Društva su doista vježbalište vlastite kreacije, izazov o mogućnosti kako manjina konce svoje sudbine uzima u svoje ruke i tom se izazovu u Wiesbadenu veselimo.

Maja Runje

Mladi iz Wiesbadena na Maloj ljetnoj školi hrvatskoga jezika i kulture na Puntželi 1993.

KULTURA

GALERIJA HRVATSKE DIJASPORE
SPLIT / POLJUD

Piše: Bernardin Škunca

Knjiga o slobodi i galerija
hrvatske dijaspare

Promocija knjige „Koraci prema slobodi“ J. Rafaela Romića i otvaranje galerije moderne umjetnosti slikara hrvatske dijaspare u Splitu na Poljudu, u franjevačkom samostanu.

Fra J. Rafael Romić

Jedan naoko mali kulturni događaj zaci-
jelo je proširio – usudujemo se kazati –
Hrvatsku kao duhovnu domovinu svih
Hrvata. Na svetkovinu apostolskih prvaka,
sv. Petra i Pavla, franjevački samostan na
Poljudu, sagrađen davno (15.st.) u franje-
vačkoj jednostavnosti i ljepoti, izgledao je
svečan i bogat: u nazočnosti brojnih gos-
tiju, gvardijan samostana, fra Ante Bilo-
kapić, otvorio je svečanost promocije knji-
ge *Koraci prema slobodi* fra Jakova-Rafa-
ela Romića, i otvaranja *Galerije slikara
hrvatske dijaspare* što je isti J.R. Romić
prikupio u tijeku svojih dvadesetak „pro-
gnaničkih“ godina. Oba sadržaja bijahu
skladno popraćena riječju i pjesmom.

Kršćansko-filozofsko razmišljanje o slobodi

Viktor Nuić, franjevac, pravnik, i Ivan
Kordić, filozof iz Zagreba, predstavili su
misaoni put i hrabri govor J.R. Romića o
slobodi. U hrvatskoj kršćanskoj (kato-
ličkoj) javnosti J.R. Romić vjerojatno je
najplodniji i najsmioniji pisac o slobodi s
opće filozofskoga i kršćansko-etičkoga
gledišta, rečeno je u prezentacijama. Odi-
sta, o slobodi kao temeljnoj čovjekovoj
vrijednosti J.R. Romić je sedamdesetih
godina pisao u svojim filozofskim radovi-
ma (*Personalistička etika*, Zagreb 1973.,
U vremenu s Kristom, Zagreb 1976.);
osamdesetih u dvjema zbirkama pjesama
(*Otuđenje banovina slobode*, Osijek
1980., *Sloboda kao sudbina*, Zagreb
1980.); te devedesetih opet u posebno
studiji (*Poticaji za razmišljanje o slobodi*,
Zagreb 1991.). Istaknimo da Romić –
prema riječima filozofa L. Kordića – „u
svojim razmišljanjima neumoljivo, kritič-
ki i akribijski otkriva unutarnje i vanjske
zapreke koje čovjeka čine neslobodnim.
Pritom ni filozofska, ni teološka, ni ideo-
loška ograničenja, uvjetovana okoštanim
tradicijama, shematičnim svjetonazo-
rima i zarobljavajućim strahovima, ne
ostaju izvan dosega Romićeva promiš-
ljanja sa stajališta personalističke dubine
ljudske osobe, kršćanske etike zasnovane

na Govoru na gori i političko-socijalne
teorije, koja čovjeka želi upozoriti na
pogubnost otuđenosti kolektivističkih
strukture, bez obzira na to radi li se o
kapitalističko-profiterskom liberalizmu
ili o marksističko-socijalističkom materi-
jalizmu“ (*Koraci prema slobodi*, 363).

Knjiga *Koraci prema slobodi* predstavlja
Romićevu „summu“ o slobodi. Očito je
da će za tom knjigom posezati i filozofi i
šira čitalačka javnost, među kojima zaci-
jelo hrvatska mladež kojoj je posvećeno
ovo opsežno djelo (380 stranica u izdanju
„K. Krešimir“, Zagreb 1994; nabavlja se u
Franjevačkom samostanu u Splitu ili u
knjižarama, a dobitak ide za održavanje i
povećanje galerije hrvatske dijaspare).

Hrvatska slikarska dijaspora u domovini

Iste večeri otvorena je odista posebno
važna *Galerija slikara hrvatske dijaspare*.
U znamenitoj poljudskoj kuli, podignutoj
početkom 16. st. u obranu protiv Turaka,
smješteno je za sada pedesetak umjet-
ničkih djela hrvatskih slikara, ponajviše
živućih, što su razasuti po kontinentima
obaju Amerika, Australije i, dakako,
Europe. To je izbor iz velike slikarske
zbirke koju je J.R. Romić prikupljao koli-
ko iz ljubavi prema umjetnosti toliko, ili
još više, iz njemu svojstvene ljubavi
prema hrvatskom stvaraoču u tuđini.
Zato je u realizaciji ove galerije već
značajna i početna nakana: domovinu
Hrvatsku obogaćivati stvaralačkom
hrvatskom dijasporom. Na različitim dru-
gim područjima oko takvoga povezivanja
poradili su drugi, primjerice naš književ-
nik i pjesnik Vinko Nikolić u prezentaci-
jama hrvatskoga književnog proznog i
poetskog stvaralaštva. J.R. Romić, eto, to
čini preko naših slikara. Gotovo očarava-
jući prostor poljudske kule, prilagođen za
galeriju upornim zalaganjem fra Ante
Bilokapića, gvardijana poljudskog
samostana, i projektom obradom ugled-
noga arhitekta, prof. Jerka Marasovića na
jednom je mjestu – i to u domovini – pri-

mio djela četrnaestorice umjetnika
Hrvata, bjelosvjetskih pečalbara koji su,
kao nekoć J. Klović i J. Dalmatinac ili pak
I. Meštrović, po svijetu svjedočili o
hrvatskom geniju. Koliko nam je pozna-
to, riječ je o prvoj galeriji takve vrste u
Hrvata. Doduše, poljudska moderna
galerija hrvatske dijaspare možda ne pos-
jeduje najbolja djela, ali je ocijenjeno da
su tu imena (i djela!) koja se ubrajaju u
sam vrh hrvatskoga slikarstva. Radoslav
Tomić, zamjenik direktora Regionalnoga
zavoda za zaštitu spomenika kulture u
Splitu, u Wiesbadenu se kod fra R.
Romića odlučio za postavljeni izbor slika
i kod svečanosti otvaranja predočio
njihovu vrijednost. Uostalom, radovi sli-
kara koji su predstavljeni na Poljudu –
poput A. Cetina, M. Kraljevića, V. Nevje-
stića, K. Šećirbegovića – već su odavno u
visokoj cijeni hrvatskog slikarstva. Očito
je da će poljudska galerija – koja ostaje
otvorena povećavanju – u povijesti
hrvatske umjetnosti značiti ostvarenje
koje zadivljuje koliko idejom kolekciona-
ra J.R. Romića toliko razinom modernog
slikarstva hrvatske dijaspare. U tom smis-
lu ovo otvaranje svojom riječju počastio
je i Jakov Sedlar, ravnatelj Hrvatskog nar-
odnog kazališta u Zagrebu.

Potrebno je još kazati da poljudska gale-
rija hrvatske dijaspare potvrđuje činjeni-
cu da su ljudi Crkve u Hrvata – u ovom
slučaju franjevci provincije sv. Jeronima
sa sjedištem u Zadru – u trajnom dijalogu
s umjetničkim stvaralaštvom, svjesni da
je Bog na izvoru svega što je „istinito-
dobro-ljepo“ („unum/verum-bonum-
pulchrum“).

Taj značajan kulturni događaj na Poljudu
bio je uljepšan prisutnošću instrumental-
noga sastava Hrvatske ratne mornarice iz
Lore (Split) i djevojačke klape „F“ iz
Splita. Hrvatski marinci instrumentalno
su pratili nacionalnu himnu „Lijepa naša
domovino“, a djevojačka klapa je otmje-
no – baš kao molitvu – otpjevala „Molit-
vu za Hrvatsku“ i, nakon otvaranja, još
nekoliko klapskih pjesama. ■

KULTURA

FRANKFURT **Uspjela kulturna priredba**

U subotu, 25. lipnja 1994., Hrvati Rajnsko-Majnskog područja su četvrtom manifestacijom – kulturnom – obilježili četvrti Dan državnosti Republike Hrvatske i Godinu obitelji. Nakon zabavne, političke i vjerske manifestacije ova kulturna je objedinila iseljenu i domaću Hrvatsku našim gostoprimcima Nijemcima. Govori su ovog puta bili kratki i sažeti: dr. prof. Rudolf Grulich iz Gießena, gosp. Jonke u ime AMAC-a i ostalih hrvatskih udruga ovoga područja, te Neda Balog, predsjednica Društva hrvatskih udovica domovinskog rata.

Prvi dio programa je započeo nastupom frankfurtskog crkvenog zbora „Mato Leščan“ pod vodstvom s. Pavlimire Šimunović. Izveli su i dva djela pokojnog voditelja zbora prof. Leščana. Uz pjesme su nas mladi recitacijama rodoljubne tematike proveli sigurno i proživljeno kroz hrvatsku književnost (D. Ivanišević, V. Nazor, V. Parun, A.G. Matoš i Tin Kolumbić). Nastupili su i učitelji članova Hrvatskog učiteljskog društva „Bartol Kašić“, jednog od organizatora ove priredbe. Za njemačke goste su svi stihovi bili prevedeni u posebnoj knjižici, što je sigurno još jedan korak približavanja hrvatske kulturne baštine našim domaćinima. Odlomcima iz mjuzikla „My fair Lady“ su prvi dio programa dovršili gimnazijalci Goethe-Schule pod ravnanjem Johanne-sa Kaballo, koji su kao gosti željeli uzve-

ličati proslavu, što im je u potpunosti uspjelo.

Za vrijeme odmora je postojala mogućnost razgovora, te nadopune kućne biblioteke s polica knjiga koje je u suradnji s Hrvatskim kulturnim društvom Rhein-Main ponudio Savez hrvatske mladeži Rhein-Main.

Drugi dio programa su kreirali zbor „Ivan pl. Zajc“ iz Zagreba, pod stručnim vodstvom Zlatana Sindičića, te solistice Branke Cvetković i Kristine Beck-Kukavčić, uz klavirsku pratnju Miroslava Salopeka. Zbor je oduševio sigurnim pjevanjem a capela zahtjevnih skladbi domaćih i inozemnih skladatelja. Sopranistice su uz ostalo izvele na njemačkom i dvije Mendelsohnove pjesme.

Kraj uspjele kulturne večeri bio je recital djece čiji su očevi poginuli u domovinskom ratu, a koje je uvježbala Helena Buljan. Komad s. Judite Čovo „Oh, Bože, očuvaj mi dušu“ ganuo je do suza mnoge slušatelje. Vrhunac ugođaja dosegnut je izvođenjem pjesme „Moja domovina“ u kojoj je svaki član zbora „Ivan p. Zajc“ solirao uz podršku djece. Čini se da je program, koji je režirao Hrvoje Ježić, koji su vrlo uspješno i znalački vodili Irena Balić i Michael König, a pod pokroviteljstvom Generalnog konzulata RH u Frankfurtu, uistinu pokazao da Hrvati posjeduju kulturnu baštinu koju s ponosom mogu ponuditi Nijemcima, a ujedno obogatiti Hrvate dijasporu.

Noćne sate su domaćini i gosti iz Zagreba proveli zajedno u veselju. Nadati se da je ovo samo početak budućih kulturnih priredaba u pravom smislu riječi. v.s.

Zbor „Mato Leščan“
HKM
Frankfurt

FOTO-VIJEST

„AMAC“ Deutschland e.V. (hrvatski sveučilištarci) upriličili su u Frankfurtu 27.V. o.g. tribinu o temi „Ratna zbilja u hrvatskoj književnosti“. Izlagao je predsjednik Hrvatskog književnog društva, Nedjeljko Fabrio iz Zagreba (na slici). Foto: Ivan Kos, Egelsbach

NOVA KNJIGA

Ivan Koprek (ed.)

Zagreb 1994, str. 321.

**Život o obitelji
u godini obitelji**

Još je donedavna obitelj bila mirna zavjetrina; danas ona više ne izgleda kao tih i topao kutić, oaza mira i blaženstva, gdje bi čovjek koji je cijeli dan proveo u brojevima i strojevima, nalazio sebe, svoju osobu, svoju istinsku sreću. Danas je „prvotna društvena stanica“ – obitelj – ugrožena. Tempo ju je života razorio. Iz te je svijesti ugroženosti i dozrela ideja da se, pod okriljem Ujedinjenih naroda, 1994. godinu proglasi međunarodnom Godinom obitelji. Simbol te godine jednostavan je znak pun značenja – srce koje je zaštićeno krovom. Život ljubavi, kojeg je simbol srce, započinje u obiteljskom domu u kojem se doživljavaju poštivanje, toplina, brižnost, pozornost, strpljivost, ljubav...

Krov nad srcem u znaku obiteljske godine je otvoren – to će reći da kroz obitelj vodi put u društvo, u svijet. Prikupljene studije i članci o obitelji, izgovoreni od žena i muževa (onih u braku i onih u celibatu – svećenika, redovnica i redovnika) na obiteljskim ljetnim školama i objelodanjeni u časopisu „Obnovljeni život“, žele biti u ovoj Godini obitelji poklon obiteljima i pastoralnim djelatnicima od redakcije časopisa „Obnovljeni život“ o pedesetoj obljetnici njegova izlaska ali i doprinos duhovnoj obnovi svih obitelji našega naroda.

Cijena po primjerku 15 DM.

Narudžbe: Stipo Dilber, Palmotićeva 33, HR-41001 Zagreb, Hrvatska.

FEUILLETON – PODLISTAK

BOSANSKI MITOVI (III)

Piše: Dubravko Lovrenović

Tisućljetna bosanska državnost

U novije vrijeme, s raspadom Jugoslavije, međunarodnim priznanjem Bosne i Hercegovine i izbijanjem rata, počele su se u historiografiji i publicistici njegovati nove mitske predodžbe o prošlosti i sadašnjosti BiH:

1. Mit o kontinuiranoj tisućljetnoj bosanskoj državnosti
2. Mit o idealnom bosanskom suživotu
3. Mit o Europi i Bosni

1. Mit o kontinuiranoj tisućljetnoj bosanskoj državnosti

Olako, nekritički i paušalno danas mnogi rado izriču tvrdnju o navodnoj kontinuiranoj tisućljetnoj bosanskoj državnosti. Tako ispada da je međunarodno priznanje BiH prirodan i samorazumljiv akt, zapravo izraz državno-pravnog kontinuiteta koji, navodno, nije nikada prekidan. No, da li je to baš tako?

Srednjovjekovna bosanska država trajala je u kontinuitetu od IX/X stoljeća do turskoga osvajanja 1463. Ta je državna organizacija tijekom nekih 5-6 stoljeća prošla kroz nekoliko faza razvitka od početne uspostave rano-feudalnih oblika političke vlasti, preko zenita u doba Tvrtka I. Kotromanića do konačnog sloma 1463. Po osnovnoj feudalno-državno-pravnoj nomenklaturi može se svrstati u tip srednjo-europsko-katoličkih država. Iscrpljena unutrašnjim trzavicama, podriivena destruktivnim držanjem Ugarske i neprestanim turskim vojnim i materijalnim iscrpljivanjem, ostavljena od katoličkoga Zapada na milost i nemilost, Bosna je pred neosporno jačim Osmanlijama podlegla. Posljednji bosanski kralj Stjepan Tomašević zarobljen je i pogubljen u ljeto 1463. Nakon što se s njim, prema mletačkim informacijama, „sramotno postupalo.“

Prema feudalno-legitimističkim shvaćanjima, pravo na bosansku krunu, tj. pravo na bosansku državu, onoga dana kada se Stjepanova glava pod udarcem turske sjekire zakotrljala strmom jajačkom padinom, budući da on nije imao djece, prešlo je na njegove najbliže srodnike Sigismunda i Katarinu Tomašević – djecu njegova oca kralja Tomaša i Katarine Kosače (Stjepan Tomašević bio je Tomaševo dijete iz prvoga braka s izvjesnom Vojačom). Ovoga je morao biti svjestan i sam turski sultan koji je u daljem procesu osvajanja Bosne, nakon ugarskog protuudara potkraj 1463., za bosanskoga kralja imenovao Matiju, sina nekadašnjeg pro-

tukralja Radivoja, želeći tako stvoriti prived kontinuiteta kraljevske vlasti. Na sličan korak odlučio se i ugarski kralj Matija Korvin angažirajući u toj igri slavonskoga velikaša Nikolu Iločkog koji je jedno vrijeme nosio titulu bosanskoga kralja i kovao svoje novce. Ovi lažirani pokušaji restauracije bosanskoga kraljevstva najbolje pokazuju koliko su i sami osvajači respektirali zatečeno stanje i nastojali mu prilagoditi svoje planove.

Upravo iz tih razloga turski sultan se oglašio na uporne molbe kraljice Katarine Kosače da oslobodi njezinu djecu Sigismunda i Katarinu koji su u danima bosanske katastrofe dopali turskoga sužanjstva. Tako je Tomaševa udovica ostala posljednjim legitimnim nasljednikom krunice i države... Pet dana pred smrt, 20. X. 1478., u Rimu je bosanska kraljica svoje nasljedno pravo na bosansku krunu i državu (ukoliko se njezina djeca koja su u međuvremenu prešla na islam ne povrate u katoličku vjeru), prenijela na papu i Rimsku kuriju. Dakako, kasniji povijesni razvitak onemogućio je realizaciju oporuke bosanske kraljice. Nekadašnje područje bosanske kraljevine Osmansko je carstvo, nakon pada Jajačke banovine 1528., inkorporiralo u okvir Bosanskoga pašaluka. Formalno, ono je prestalo postojati na dan smrti bosanske kraljice Katarine Kosače 25.X.1478., a pravno je Rimski kurija ostala čuvarom legitimiteta bosanske srednjovjekovne državnosti.

S obzirom na ovakav tijek zbivanja, ni u kojem slučaju ne može se govoriti o tobožnjem kontinuitetu bosanske izvorne državnosti, zapravo njezine srednjovjekovne forme, s kasnijim državnim i pravnim oblicima nastalim na tlu nekadašnje bosanske kraljevine (Osmansko carstvo, Austro-Ugarska, prva i druga Jugoslavija ili pak današnja međunarodno priznata država Bosna i Hercegovina). Istina, o jednoj vrsti kontinuiteta može se govoriti, naime o kontinuitetu predaje koja se od propasti bosanske srednjovjekovne države do dana današnjega njeguje u okviru franjevačke redodržave Bosne Srebrene... Dokaz tomu je i činjenica da je za grb današnje međunarodno priznate

IZ NAŠIH MISIJA

BERLIN

126 prvopričesnika

U nedjelju 5. lipnja, stodvadesetišest djevojčica i dječaka te nekoliko odraslih, primilo je po prvi put tijelo Kristovo. Tako se u Berlinu, uz nedavnu proslavu 25. obljetnice postojanja i djelovanja HKM Berlin, održao još jedan vrlo značajan vjernički skup koji je pridonio da ova jubilara 1994. godina bude još svečanija. Župna crkva sv. Klementa na Kreuzbergu bila je dupkom puna jer je svaki pravi vjernik htio vidjeti tu našu krasnu hrvatsku dječicu kako, s puno pobožnosti i radosti, pristupa stolu Gospodnjem. Nedjelja, 5. lipnja 1994., ostat će u trajnom sjećanju svih prvopričesnika, jer dan prve sv. pričesti se ne zaboravlja, on nas prati kroz sve dane našega života. Treba čestitati roditeljima koji su prenijeli pradedovsku vjeru na svoju djecu a isto tako pohvala vjeroučiteljima što su djecu lijepo poučili osnovama naše katoličke vjere, jer vjera je garancija da će iz te djece, kad odrastu, postati čestiti ljudi i vjerni sinovi svoga hrvatskog naroda.

Ivek Milčec

Prvopričesnik Domagoj Maganjić

države BiH uzet njezin srednjovjekovni grb s ljiljanima, vladarsko znakovlje katoličke obitelji Kotromanića...

(U sljedećem broju:

„Mit o idealnom bosanskom suživotu“)

(nastavak sa str. 3)

Čovjek (ne) može oprostiti

mržnje se zatvorio. Iz nasilnoga htijenja za voljenjem otišlo se u agresiju odlaženja iz nesnošljive zajednice, u „organsko“ nepodnošenje drugoga. Ugroženi i nevoljeni želi posve poništiti svoj neuspjeh. Budući da imaju snagu i sredstava to i čine na brutalan način. Ne može se dostojanstveno povući nego mora dokazati da je u svome htijenju nadmoćniji. I kao što je prije mislio da čini dobro, sada to misli još više jer se služi taktikom onoga drugoga. Poziva se na onu istu slobodu koju prikazuje drugima i koju drugi opravdano traže. Srpska je mržnja toliko ljudski jadna jer proizlazi iz bolesne ugroženosti tako da ni ne znaju otići bez traga (krvavoga), niti znaju kako sutra samostalno živjeti. Stoga će svojom ugroženošću ugrožavati i dalje.

Otrgnuće iz mržnje i praštanje

Kako se osloboditi mržnje? Može li se to dogoditi u srpskome narodu. Teško. Onaj koji iz neobjašnjivih i nedovoljnih razloga mrzi, ne može se sam osloboditi svoje mržnje. Onaj koji nasilno voli te onda nasilno želi otići kao da ništa nije bilo, njega treba otkupiti i istrgnuti, možda i silom, iz njegova grešnoga i razarajućega stanja. Mrzitelju spasenje dolazi izvan njega sama. Od drugoga. Čekati prestanak mržnje, odnosno, da se ona izgrije i uništi iz sebe sama, vremenski je nesaglediv proces a i opasan, jer ako se oteže, mržnja ne prestaje u svom zatoru. Neko ozdravljenje iznutra u srpskome narodu naravno da je moguće, ali je pitanje kada. Mržnja je bila prije rata. U ratu, vlast koja totalno mrzi samo može ojačati. Kraj rata ali iznad svega kraj mržnje jest potpuni slom i osvešćenje mrzitelja te početak istinskoga življenja.

Kako se osloboditi mržnje prema srpskome narodu? Kao što je za ljubav potrebno dvoje i za osjećaj ugroženosti i mržnju i otkupljenje iz nje potrebno je ponovno ona ista strana, jer ugroženi ne zna otići. Odgovoriti mržnjom na mrzitelja nije rješenje. Tek nešto pozitivno će je otklo-

nuti i osloboditi mrzitelja od njemu samome neobjašnjivih sila zla. Teško je očekivati da se mrzitelj osvjestiti. Netko sa strane ga može jedino otkupiti. Neko treći koji će (možda i silom) objasniti i posvijestiti čitav proces nasilnoga voljenja i nasilnoga odlaženja. Treći, koji će pravednom nepristranošću probuditi odgovornost i moralnost kod mrzitelja, koji će mu jednom jasno „očitati lekciju“ kako se voljeti i stajati zajedno može samo u slobodi. To je težak put jer i izvan mrzitelja i ti treći sa strane su često ugroženi i nesigurne (svjetske) sile i stvaraju još veću mržnju. Lakše se, naime, u životu susreću ugroženi i zajedno djeluju nego slobodni i otkupljeni. Time se još više pojačava mržnja te su odlasci i razdruživanje još krvaviji.

S obzirom na one koji se nasilno ne daju voljeti, koji žele da se poštiiva njihova sloboda, koji na koncu i odgovaraju na mržnju nekom svojom „organskom mržnjom“, u našem slučaju su to hrvatski i drugi nesrpski narodi (čak i oni izvan bivše Juge), njihovo oslobođenje od mržnje jest stvarni odlazak i praštanje. Odlazak je jasan, ali onaj od koga se želi otići ne dopušta da se to učini pravedno. On želi prisvojiti sve, čak i ono što nije bilo njegovo u raspadajućoj vezi. I opet je potreban netko treći ako se ne dozvoljava otići ili učiniti to pravedno i kako se veli demokratski.

Može biti čudno da se oprost traži od ovih drugih – hrvatskoga i drugih nesrpskih naroda, jer zapravo oni bi trebali biti zamoljeni za oprost, jer je njima počinjena nepravda. No od onih tzv. „ugroženih“, od Srba, ne može se „još“ tražiti da budu sposobni iskati praštanje jer je poziv na opraštanje prvenstveno položen u onih koji su *uistinu* oštećeni i kojima je *uistinu* nanesena nepravda. Oprostiti ne može onaj koji je lažno oštećen i ugrožen. On ne vidi što treba oprostiti. Smatra, ako je „volio“, „spašavao“ ili čak „mrzio“, činio je to opravdano. On ne može tražiti opraštanje ako uvijek misli da je činio dobro. On prvo, dakle, mora razoriti svoju laž, vidjeti posljedice svoga djelo-

vanja, prihvatiti drugoga u slobodi, podnijeti odgovornost za djela i tek onda tražiti opraštanje. U situaciji mržnje ne može do kraja shvatiti i preispitati svoje djelovanje. Mržnja toliko sputava da se u njoj mogu samo činiti djela zla. Isus veli za takve da ne znaju što rade. Manjak razumnosti. Dugo vremena treba proći dok mrzitelju bude jasno zašto mrzi. Tek sa spoznajom vlastitih djela i poštivanjem drugoga u njegovoj slobodi, dakle, tek kad iskreno počne sagledavati zašto nekoga mrzi, on će se zgaditi samome sebi i već se time početi otkupljivati.

Oprostiti zacijelo nije jednostavno. U naslovu smo i stavili kako čovjek (ne) može oprostiti. Jedna od najvećih ako ne i najveća, kršćanska dimenzija jest praštanje. Pravo praštanje dolazi tek s Bogom. Čovjek sam može se truditi koliko hoće, ali nanese uvrede i zla, melem praštanja dolazi tek u odnosu s Bogom. Tek se tu iskače iz kruga mržnje i tek se može početi istinski živjeti. U ljudskom srcu, najprije pojedinca a onda naroda, na tom polju i poprištu uzavrelih pitanja – oprostiti ili ne – mora se napraviti mjesta za Boga. Od njega se treba tražiti da nas učini sposobnima za praštanje. *Čovjek sam ne može oprostiti. Čovjek s Bogom može oprostiti.* Nije praštanje lako. Ono je dug put kroz vrijeme. Oprost je tek potpun ako s jedne strane povrijeđeni shvati sve mehanizme onoga koji mu je nanio zlo, ako poveže konce djelovanja svoga mrzitelja i ako ostavi, naravno kao vjernik, i prostor Božjem djelovanju; s druge strane, oprost je potpun tek ako ozdravi mrzitelj, ako ozdravi onaj koji će biti potreban praštanja i koji će ispravno shvatiti opraštanje. To je isto dug put. I tu valja ostaviti prostora za Boga. Ne može se nasilno tražiti opraštanje niti nasilno uvjeravati drugoga kako treba oprostiti. Praštanje će biti darovano odozgo i iznenada, od Boga, ako mu se stvarno ostavi prostor u nutriini ako se to u nutriini zaželi da mrzitelj ozdravi od svoga zla puta jer je to za njegovo dobro a ne samo za dokazivanje da nam je učinjeno zlo i nepravda. ■

NAGRADNA KRIŽALJKA

Rješenje
pošaljite
najkasnije
do
1. rujna 1994.

Nagrađen
u prepošlom broju:
Anita Biloš,
Frankfurt/M.
i
Antun Sente,
Zagreb

Hrvatsko more nas zove

	DAROVANJE, DAR	POPRAVLJAK SATOVA	NAUGLEDANJE PREDSTAVNIK NEKE UMJETNOSTI	TURISTIČKI GRADILNICE U ISTRI	OPSEG	NABORI NA MORSKOJ POVRŠINI	NUMERO	POSEBNO IZDVOJITI, ISTAKNUTI	POLJSKI SVETI LOGO-BRAS, MAKSIMILIJAN
TURISTIČKI BISER HRVATSKE (SUKRAI)									
"KRALJ" PITKA					OBLIK IMENA ARSENJE AMPER				
VRSTA KITA (S KLJUVOM) PRISTASE NACIZMA							TALIJ RACIONICE ZA LUMENE PROIZVODE		
GRAD U DALMACIJI									
HRVATSKI OTOK (JUŽ. DALMACIJA)									
OSOBNA ZAMJENICA									
STANOVNIKA LIKE									
PODANAK VALERIJANE (ANL.)									
A Z									
ZADOVOLJSTVO, VESELIJE (ANL.)									
POLAZNIK ŠKOLE, DAK									
PROCES STVARANJA IONA									
NAJVEĆI OTOK SREDNJE DALMACIJE									
9. I 4. SLOVO ABECEDJE									
POTISNOST, SNUZDENOST, TURBIDNOST									
NAJISTOČNIJI HRV. GRAD, "SJEVERNI DUBROVNIK"									
ZALUTI ZBOG NEKOJ ČINA, GRUJEHA									
OSOBNA ZAMJENICA									
MIJESTO NA KREKU MIJSL. M. LME									
GOD DOBA ORGANISATION INTERNATIONALE DU TRAVAIL									
FRANJEVAC, "MALI BRAT" DRAŽ									
CIJELO									
GRČKA									
MIJ. TISINA									
RADIIJS									
LUČNI GRAD NA KVARNERU									
GLUMAC REDFORD									
OTOK U ZADARSKOM ARHIPELAGU PROTJEKATI									
KRATICA TEMENJAK TURMIRA TAL. ONAJ									
ITALIJA									
VRSTA PERSINA									
ŽIVOTINJA S KRLJIMA									

OGLASI

Prvi kongres kirurga Hrvatske / 1st Croatian congress of surgery

Od 15.- 17. rujna 1994. godine Split će biti domaćin PRVOG KONGRESA KIRURGA HRVATSKE. Kongres se održava u organizaciji Kirurške klinike, Kliničke bolnice Split, a u povodu 200. godišnjice osnivanja naše ustanove.

Kongres će trajati tri dana, a jedna od glavnih tema bit će - *Ratne ozljede u domovinskom ratu*. Očekuje se između 150 i 200 radova i sudjelovanje oko 300 kirurga iz Hrvatske i inozemstva. Raspravljat će se o ratnim ozljedama, iznijet će se iskustva i donijeti zaključci.

U našoj ustanovi liječili su se i liječe mnogi ranjenici iz cijele Dalmacije, kao i iz Her-

ceg-Bosne. U rad Kongresa bit će uključeni zdravstveni djelatnici iz Hercegovine s kojima odlično surađujemo i zajednički djelujemo na svim našim prostorima.

Radovi izneseni na Kongresu bit će tiskani u zborniku radova, kojeg namjeravano tiskati prije održavanja.

U želji da Kongres što bolje uspije prisiljeni smo se obratiti na mnoge adrese u gradu Splitu i drugdje, gdje se nadamo da ćemo naići na razumijevanje i pomoć. Ovo radimo iz razloga što same ustanove nisu u stanju snositi sve troškove, koji nisu mali.

Ukoliko ste u mogućnosti da nam pomognete s nekim sredstvima, molimo da priloge doznačite na žiro-račun „Slobodne Dalmacije“: 34400-625-107, uz napomenu da navedete i svrhu doznake - ZA PRVI KONGRES KIRURGA HRVATSKE.

Uz želju da Vi i Vaš kolektiv doprinesete što boljoj organizaciji Kongresa, zahvaljujemo na pomoći i razumijevanju.

Sa štovanjem.

Doc. dr. sc. Ante Petričević,

Predsjednik organizacijskog odbora Prvog kongresa kirurga Hrvatske:

Bayer *Pietät* GmbH

Brzo, jeftino,
pouzdan, internacionalno

Prijevoz umrlih iz Njemačke za Hrvatsku
Sve formalnosti u istim rukama

76133 KARLSRUHE, Moltkestr. 79, Tel.: 0721-845454
Dan i noć - Autotelf. 0161-370394

IZ NAŠIH MISIJA

MÜNCHEN

Dar Duha Svetoga

U crkvi sv. Pavla u Münchenu, 25. lipnja 1994. u 16 sati svečano je slavljen misa za vrijeme koje je šibenski biskup dr. Srećko Badurina podijelio sv. krizmu 278-oricima krizmanika i krizmanica od kojih su 251 iz HKM München, 18 iz misije Ebersberg, a 9 iz misije Ingolstadt. Na početku mise biskupu je zaželio dobrodošlicu fra Mirko Marić, voditelj HKM München, rekavši „Radujemo se Vama, biskupu Krešimirova grada, što nam dolazite kao otac da ohrabrite, utješite i u ljubavi slavite ovu euharistiju preko koje ćete podi-

jeliti darove Duha Svetoga mladim krizmanicima.“

Uz biskupa su slavili euharistiju još četvorica svećenika i đakon. Mladi krizmanici čitali su biblijska čitanja, prinosili darove a jedna je krizmanica izrazila također dobrodošlicu u ime svih krizmanika i predala biskupu cvijeće kao znak zahvalnosti i radosti što je među krizmanicima.

U svojoj propovijedi biskup je poručio mladim krizmanicima: „Isus vama dariva ono čime je sam prožet, pomazuje vas Duhom Svetim. Ispunja vas i prožima

svojim Duhom da podete onima koji sami sebe ne mogu spasiti i sami sebi ne mogu pomoći. Biti vjeran ovom pozivu znači: spasavati dušu, savjest, unutarnji život, tijelo, obitelj, društvo, koji su ugroženi grijehom, nasiljem...“

Mladi krizmanici obnovili su krsna obećanja i u molitvi vjernika molili s puno duše za domovinu, za biskupe i svećenike, za branitelje i poginule.

Primivši biskupov blagoslov, preko dvije tisuće vjernika u crkvi sv. Pavla radosno je otpjevalo Lijepu našu, a mladi krizmanici su se fotografirali s biskupom. Svatko je želio uspomenu na ovaj veliki događaj u svome životu.

Jozo Župić

Krizmanici
HKM
München
1994.

BOCHUM

Zar ih je tako malo?

Nakon pripreve kroz čitavu školsku godinu, u misiji u Bochumu pristupilo je 12. lipnja 1994. petnaestero djece sakramentu prve ispovijedi i pričesti.

I naša je crkva ratnih godina znatno punija, ali ne i vedrija, jer su mnoge žene odjevene u crno. Pripremajući djecu za prvu svetu pričest, rad je bio ugodan, jer su djeca prognanika svojim svježim hrvatskim govorom s lakoćom primali biblijski govor. Djeca naših stalnih iseljenika osjetila su da moraju dobro potrčati za svojim vršnjacima iz domovine. Za našu dijasporu broj ovogodišnjih prvo-

pričesnika bio je rekordan unazad zadnjih 20 godina.

No, kad me jedna majka prognanica zapitala koliko se djece priprema za prvu svetu pričest, žalosno je uzdahnula: „A u nas u Bosni, bivalo ih je po stotinu!“

Bit ćemo tek onda istinski radosni zbog velikog broja prvopričesnika, kad se prva pričest bude slavila, ne u tuđini, nego na našim slobodnim ognjištima. Neka Bog čim prije čuje naše prognaničke prošnje i uvede nas u našu lijepu Bosnu, Hercegovinu, Hrvatsku!

L. Zovko,
past. suradnica

Prvopričesnici HKM
Bochum s
misionarom
Vinkom Delincem

ALTÖTTING Obiteljsko hodočašće Gospi

U Altöttingu, u Bavarskoj, hrvatski katolici hodočastili su 26. lipnja 1994. u Marijino svetišhte. Preko tri tisuće hodočasnika predvođenih hrvatskim svećenicima obavili su ovo hodočašće kao zavjet Gospi za duhovnu obnovu u hrvatskim katoličkim obiteljima. Misno slavlje predvodio je šibenski biskup dr. Srećko Badurina. S njim su slavili još 11 svećenika i jedan đakon.

Pjevanje je predvodio mješoviti pjevački zbor iz HKM München koji je dan prije pjevao kod krizme u crkvi sv. Pavla u Münchenu pod vodstvom s. Marije Mihalj. Biskup dr. Srećko Badurina posvetio je cijelu svoju propovijed obitelji.

U poslijepodnevni satima mladi Hrvati obučeni u narodne nošnje organizirali su pobožnost Gospi simbolikom od 18 Gospinih slika iz Marijinih svetišta u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini. Pred svakom se slikom molilo i pjevalo.

Voditelj HKM München fra Mirko Marić svu milostinju toga dana predao je šibenskom biskupu za porušene Gospine crkve u njegovoj biskupiji.

Jozo Župić

IZ NAŠIH MISIJA

WAIBLINGEN

U Waiblingenu je 18. lipnja 1994. u crkvi sv. Ante, šezdeset mladih Hrvata primilo sakrament svete potvrde preko ruke sarajevskog nadbiskupa mons. Vinka Puljića. Nikada dosada crkva nije bila tako puna. Potvrdenici, njihovi roditelji, prijatelji i svi nazočni među kojima je bilo mnogo prognanika, pozorno su slušali dirljive riječi duhovnog pastira, koji ni u najtežim ratnim strahotama, nije napustio svoje stado. Usprkos svemu što je proživio, poručio je svima da se treba nadati boljoj budućnosti.

Krizmanici
HKM
Waiblingen
s nad-
biskupom
V. Puljićem

Zreli za Evandjelje

Poslije mise mons. Puljić je zajedno s fra Josipom Lucićem, voditeljem ove misije, posjetio nekoliko slavljeničkih obitelji.

Njemačke novine „Fellbacher Zeitung“ donijele su intervju s nadbiskupom u kojem je on istakao da je njegov biskupski dvor u Sarajevu otvoren svima, jer je za njega važan čovjek zbog svog ljudskog dostojanstva, te nikoga ne pita koje je vjere i nacije.

„Kad bih postupao drugačije izdao bih Evandjelje“ rekao je mons. Vinko Puljić.

Stanka Vidačković

GÖTTINGEN

Novi misionar

Od kolovoza 1994. Hrvatsku katoličku misiju u Göttingenu vodi novi misionar, vlč. Drago Čurić, svećenik mostarske biskupije. Želimo mu uspjeh i Božji blagoslov.

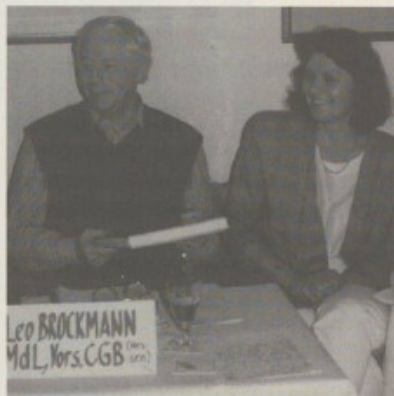

HANAU / ZAGREB

Kršćanski sindikati

Kršćanski sindikati imaju u Njemačkoj („Christlicher Gewerkschaftsbund – CGB“), a još više u Švicarskoj bogatu tradiciju i utjecaj u javnom životu, usprkos činjenici da su brojčano znatno manji od velikih sindikata kao njemački DGB, DAG i dr. Na prvosvibanjskoj proslavi za pokrajinu Hessen, održanoj u Hanau pod geslom „Solidarnost umjesto koristoljublja“, bili su hrvatski članovi posebno pozdravljeni.

Predsjednik hessenskog CGB-a i CDU-poslanik, gosp. Leo Brockmann (Eppertshausen), boravio je 10. svibnja u Zagrebu te posjetio Hrvatski Caritas u vezi s humanitarnom pomoći kao i Hrvatsku kršćansku demokratsku uniju u vezi s pokretanjem hrvatskog kršćanskog sindikata. O tome je gosp. Brockmann iscrpno izvijestio u Frankfurtu na kordinacijskom sastanku hrvatskih kršćanskih demokrata u Njemačkoj, dne 18. lipnja. Na slici: gosp. Brockmann prima monografiju „Lijepa naša“ na njemačkom jeziku od odbornice Društva prijatelja HKDU-a Veronike Schützowski.

MANNHEIM/
LUDWIGSHAFEN

Mladi Puljani u Njemačkoj

Na 20. lipnja završen je 10-dnevni boravak tridesetsedmero učenica i učenika iz Pule, koji su u, pratnji svojih nastavnica Dine Kuhar i Sonje Jerimov, bili gosti hrvatskih obitelji u Mannheimu i Ludwigshafenu.

Ogranak Matice hrvatske koji djeluje u tim gradovima, u svojoj akciji za uže i življe povezivanje dijaspor s domovinom, uz dragocjenu pomoć hrvatskih dopunskih škola, školskih odbora, Caritasa i katoličkih misija, organizirao je ovaj posjet i boravak učenica i učenika osnovne škole „Monte Zaro“ u Puli, s kojom, inače, već dulje vremena uspješno surađuje.

Mladi Puljani bili su ugošćeni od hrvatskih roditelja koji imaju djecu slične dobi, i koji su spremni sudjelovati u planiranoj razmjeni školske mladeži. Naime, djeca iz Mannheima i Ludwigshafena biti će uskoro, pod istim uvjetima, ugošćena od roditelja u Puli.

Boravak je bio ispunjen i neobveznim programima, pa su mladi gosti nastupili i na jednoj Matičinoj priredbi u Mannheimu s vrlo uspjelim rodoljubnim recitalom i folklornim istarskim plesom što je za ovaj

posjet pripremila Dina Kuhar. Organizirani su posjeti muzejima koje je stručno predvodio nastavnik dopunske škole u Mannheimu i školski koordinator Zlatko Perhoč, a jedna skupina, pod vodstvom Matičine tajnice i socijalne radnice u Ludwigshafenu Anđelke Šušnjara, posjetila je poznatu carsku katedralu u Speyeru.

Predsjednik školskog odbora u Mannheimu Ivan Jauk sa suprugom Davorkom priredio je piknik za goste i za njihove gostodavce u poznatom zabavnom Luisenparku u Mannheimu, čime je i završen ovaj lijepi posjet.

Posjet je protekao bez većih problema i očito je bio velika radost, kako za mlade iz Pule, tako i za njihove vršnjake na Rajni, a i za roditelje koji su djecu ugostili. Na rastanku je bilo puno dirljivih scena, puno izljeva rodoljublja i prijateljstva, a bilo je i oproštajnih suza jednako kod onih koji odlaze i koji ostaju.

Organizatori ocjenjuju akciju kao koristan rodoljubni pothvat, i preporučuju ovaj svoj način živih veza s domovinom i drugim hrvatskim organizacijama i kolonijama po svijetu.

jk

IZ NAŠIH MISIJA

SIEGEN

Zašto samo žene?

Kad pogledate skupinu ovih žena iz Siegena, spontano pomišljate, da je to negdje u Hrvatskoj. Iza grupe žena nalazi se krasan autobus iz Zagreba. Bilo je to ove godine, 18. VI. Krasan sunčani dan. Upravo smo se iskricali iz njemačkog autobusa na autobusnom kolodvoru u Kölnu.

Najednom pred našim očima osvanu divni autobus iz Zagreba. Odmah smo se poredali uz njega i slikali, jer nas podsjeća na našu domovinu Hrvatsku.

Naša hrvatska katolička misija i socijalna služba u Siegen organiziraju jednom u godini, osim Majčina dana i izlet žena, i

to samo žena. To je razlog, da su naši muškarci prigovarali, što se ženama priušti i Majčin dan i još jedan jednodnevni izlet po Njemačkoj, a mi muški se moramo brigati za djecu i domaćinstvo. Muški su to govorili iz šale, premda su bili zadovoljni, da njihove žene mogu barem jedan dan u godini biti bez briga. Tako je to i bilo. Posjetili smo najprije čuvenu k lnsku katedralu, vozili se po Rajni, zajednički objedovali u jednoj gostionici našeg radnika i navečer se sretno, zadovoljno i raspjevano vratili u Siegen. Toga dana navečer mnogi muški su dočekali svoje žene na dvorištu centra i govorili: „Vi ste danas bili bez briga, a sad, kad ste vi žene doma, mi muški smo bez briga!“.

Josip Jurić

Skupina žena iz Siegena slikala se u Kölnu ispred autobusa poduzeća „Croatia“

HATTERSHEIM/M.

Tko tuđe poštuje, svoje cijeni

Pod motom „Tko tuđe poštuje, svoje cijeni“, u subotu 9.7.1994. održana je po sedmi put u Hattersheim-Okriftelu, Main-Taunus-Kreis, internacionalna fešta.

Organizatori ove fešte su Vijeće stranaca, Forum za kulturu te izaslanica za strance grada Hattersheima Bosiljka Dreher, prva Hrvatica u Hessenu koja se svojim radom i zalaganjem kvalificirala za ovu poziciju i koja uživa veliki ugled u političkim zbivanjima svoje općine.

„Sporazumijevanje među narodima“ nije samo teorija, ona se uz dobru volju može

i realizirati, istaknula je gđa. Dreher na početku manifestacije.

Glede posljednjih izgreda radikalne scene prema strancima u Njemačkoj, ističe izaslanica stranaca, da „zajedno živjeti“ predvjetuje toleranciju i prihvatanje svakog čovjeka bez obzira na njegovu nacionalnu pripadnost i boju kože. Ljudi se radi svoje „različitosti“ ne smiju diskriminirati, ugroziti ili pak lišiti života. Danas želimo pokazati da stranac ne predstavlja „ugrožavanje“, nego oboga-

ćenje za pojedinca i društvo. Ako jedni s drugima tražimo dijalog, doprinijet ćemo miroljubivijem zajedništvu.

Pored okrijepljavajućih internacionalnih specijaliteta, folklorne grupe, a među njima i hrvatska folklorna grupa iz Hattersheima, su kod više stotina nazočnih izmamile buran aplauz.

Vrsna voditeljica Kristina Kovačević je veoma spretno i šarmantno vodila kroz program ove manifestacije, dok je poznata grupa „Evergreen“ iz Zagreba, do u kasne sate svojim šarolikim muzičkim repertoarom zabavljala neumornu publiku.

sudionik

IN MEMORIAM

Vjekoslav Bajsic
(1924 – 1994)

Ima jedan presudni čas

Ima jedan presudni čas, jedna točka, kad sam napor disanja troši više kisika nego što se disanjem može dobiti. Odatle je još kojih sat-dva do kraja, a taj je put naporan, i čovjek je sav u tom poslu negdje unutra u sebi sa svojim stvarima, možda već i dalje...

Ipak me se najviše dojmilo – ma i više toga! – umiranje jedne sluškinje, negdje iz dalekoga salaša tamo prema kraju visoravni. Nisam siguran da joj se posve sjećam imena. Nije ni dugo ostala u kući. Bilo je to

koščato stvorenje, starija visoka žena u svom seljačkom rupcu i visokim cipelama, čvrstih crta lica kao da je izašla iz drvoreza neke drevne knjige. Nije imala svoje obitelji; provela je čitav svoj vijek kod seljaka, na polju, u staji... Danas sam sve više uvjeren da je bila svetica. Bilo je u nje neke pobožnosti toliko ozbiljne, snažne i staložene, bez trunka kiča, pretvaranja ili sladunjavosti da mi se učinilo kao da je iz nekog drugog tajanstvenog prostora...

Bilo je oko jedan sat u noći kad mi je sestra pokucala na vrata. Spavala je kod bolesnice a soba je bila odmah do moje. Kasnije mi je pričala kako ju je žena probudila i rekla joj: „Sestro, sad idemo...“ Preračunala se donekle, jer je trajalo negdje do tri sata. Sjećam se neopisivo mirne i snažne sigurnosti njezina lica zaklonjena sjenilom od svjetiljke na noćnom ormariću. Sestra bi od vremena do vremena ustala i navlažila joj usne, namjestila jastuk. To disanje...

Osjećao sam se neizrecivo lagodno, na neki neobičan način sretan, jer je sve sama

nosila i sve je bilo sasvim u redu. Kao kraj nekoga iskusnoga vozača na opasnoj brdskoj cesti koji sve umije, i nije potrebno reći: „Pazi, čuvaj se, gledaj...! Kao da je već često obavljala taj posao i posve točno znala kako se to čini i kuda se odlazi, tako da joj se moglo sve povjeriti i sve povjerovati. Samo su se u onom odlučnom času uglovi usana malo iskrivilili, kao kad se guta nešto veoma gorko, ali se zatim opet izravnali i smirili u jednoj pomalo strogoj blagosti, koja se osjećala kao dodir majčinske ruke na licu nakon mučnoga sna. Ne znam kako da to dobro kažem. Često mislim na nju i čini mi se kao da smo danas, uza sve naše teologiziranje, rastrgani sumnjama i problemima, nesposobni uza svu dobru volju da s tolikom vjerom i mirnom sigurnošću uđemo u taj presudni posao.

No vidio sam i osjetio što je moguće i ne mogu zanijekati čudenja ni radosti.

(Vjekoslav Bajsic:

Povodom krizanteme, Kana 11/86

IZ NAŠIH MISIJA

U Devinskom Novom Selu, udaljenom nekoliko kilometara od Bratislave, održan je 25. i 26. lipnja šesti Festival hrvatske kulture u Slovačkoj. Već peto stoljeće u hrvatskim selima u okolini Bratislave (Čunovo, Devinsko Novo Selo, Hrvatski Grob i Jandrof) žive Hrvati i

SLOVAČKA

Festival hrvatske kulture

Slovaci zajedno bez ikakvih trzavica i netrpeljivosti što je jasan pokazatelj da je suživot moguć ako se dvije strane međusobno uvažavaju i poštuju, jer da su Hrvati postavili balvane sigurno se ne bi održali tolika stoljeća u Slovačkoj, Gradišću, Rumunjskoj, Italiji i drugdje.

Festivalu hrvatske kulture u Slovačkoj prisustvovali su, kao gosti, članovi i prijatelji HKD „Fran Mažuranić“ iz Berlina. Njih 42 bili su ugodno iznenađeni činjenicom da Hrvati iz okolice Bratislave tako lijepo govore starohrvatski jezik i da su vrlo gostoljubivi i – to moramo posebno naglasiti – ponosni što je njihova pradomovina konačno ostvarila da bude samostalna i međunarodno priznata država. Uz domaće pjevačko-plesne-tamburaške skupine nastupile su skupine iz hrvatskih oblasti Mađarske, Austrije i pradomovine Hrvatske (zbor zagrebačke „Industrogradnje“).

U okviru 6. festivala hrvatske kulture u Slovačkoj održana je vrlo uspješna izložba slika i skulptura likovne grupe „Petrović“ iz Rešetara, Nova Gradiška. Sve u svemu, vrlo uspio festival, koji svojom organizacijom i sadržajem može mnogima poslužiti za primjer. A da nas samo zajedništvo može održati, pokazali su to Hrvati u okolini Bratislave koji već punih četiri i pol stoljeća žive izvan matične države.

Ivek Milčec

HODOČAŠĆE-ZWIEFALTEN

Pod motom „Mira daj srcima“ hodočastili su Hrvati katolici iz biskupije Rottenburg-Stuttgart, 12. lipnja, u marijansko svetište Zwiefalten. Pritisnuti teškim križevima, mnogi od njih i protjerani, došli su moliti Mariju da im sačuva mir srđaca, očuva ih od mržnje i osvete. Preko pet tisuća vjernika, zajedno sa svojim svećenicima, okupilo se oko stola Gospodnjega u prekrasnoj baroknoj crkvi. U procesiji su donijeli i pralik Gospe Velikog hrvatskog Zavjeta. Euharistijsko slavlje je predvodio dr. Marko Culej, pomoćni zagrebački biskup.

Euharistijsko slavlje je završeno uz svečani biskupov blagoslov. Program se popodne odvijao u velikom šatoru. Uz ugodan razgovor, ljudi su se i tjelesno okrijepili.

Nakon svečano otpjevanje „Lijepe naše“ nazočnima su govorili fra Bernardo Dukić, fra Ivan Križanović kao predstavnik svećenika i biskup Culej. Biskup je prenio nazočnima pozdrave kardinala Kuharića, rekavši da će ovih dana saznati hoće li sveti otac Papa u rujnu posjetiti Hrvatsku, što su nazočni pozdravili burnim pljeskom.

Govorila je i gđa. Barbara Waidinger, referentica za obitelji u biskupiji. Ona se posebno zahvalila gosp. Schultesu i gosp. Mülleru, koji su sa svojim suradnicima

Mira daj srcima

podigli ovaj ogromni šator u kom se odvijalo slavlje, pripremali ručak, brinuli se o ozvučenju i o svemu drugom. Na dar su dobili knjigu „Lijepa naša“ na njemačkom jeziku. Pozornica je bila ukrašena slikom Gospe Bistričke i slikom međunarodnog simbola godine obitelji koji je naslikao pastoralni suradnik Julio Lovrić Caparin. Nakon govora nastavljeno je sa zabavno-kulturnim programom. Mladi iz Stuttgarta dočarali su jedno od devet zag-

rebačkih stoljeća i to ono kad su Hrvati morali bježati pred najezdom osmanlijskih osvajača. Marijana Cvitanović iz Ulma je kao prava profesionalna pjevačica otpjevala nekoliko svojih duhovnih pjesama. Pozvala je hodočasnike da s njom u pjesmi grade novi svijet ljubavi i mira. Posebno su dirljive bile njezine pjesme „Neka svijeća gori za nas“ i „Nedjeljno jutro-zvona zvone“. Folkloristi iz Ulma otplesali su nekoliko hrvatskih kola, a zatim je za zabavu i ples svirao svima poznati VIS „Mladost 5“. Na trenutak su zaboravljene brige, nevolje i križevi.

Stanka Vidačković

U procesiji je nošen pralik Gospe Velikog hrvatskog zavjeta
Foto:
Sabine Lenger

REAGIRANJA • DOPISI

Što to radi BDKJ?

U Živoj zajednici br. 5 (svibanj 94.) pod naslovom „Možda niste znali“ među ostalim piše, da je BDKJ... zaključio da pitanje demokracije u Crkvi dotiče vjerodostojnost vjere, te da nema teoloških zapreka za demokratske elemente u Crkvi. Štoviše, demokracija je teološka nužnost,“ itd.

Ostavljajući raspravu o demokraciji u ovom trenutku po strani, htjela bih reći nekoliko riječi o Savezu njemačke katoličke mladeži (BDKJ). Velika većina naših vjernika nema vremena ni prilike pratiti aktivnosti BDKJ. Vjerujem da BDKJ poduzima i stvari, koje su za pohvalu i koje bi katolički vjernik mogao podržati. Ali se BDKJ javno zauzima za stavove, koje je kao majka i katolkinja ne mogu nipošto podržati. Zato smatram svojom dužnošću upozoriti naše kršćanske roditelje i odgajatelje mladeži da svoju djecu ne mogu bezbrižno povjeriti utjecaju BDKJ. Kao ilustraciju bih navela, da je BDKJ biskupije Rottenburg-Stuttgart nedavno objavio brošuru „Mit Leib und Seele“ – „Verrückt nach dir“. U brošuri piše da su predbračni seksualni odnosi ne samo nešto „normalno“ već da se kroz njih mlada osoba priprema za zrelost i odgovorno partnerstvo. Za BDKJ se pomoć mladim osobama, koje osjećaju homoseksualno nagnuće, sastoji u tome da ih se ohrabri i potiče da svoje nagnuće provedu u djelo.

Logična posljedica takvih stavova jest, da BDKJ relativira brak (o braku kao sakramentu u brošuri i nema ni spomena) i stavlja ga u isti red sa svim drugim oblicima suvremenog spolnog suživota među osobama (uključujući i homoseksualni). Nije lako zastupati stanovišta, koja se razlikuju od duha vremena. Usprkos tomu, dužnost je katolika, kako nas, tako pogotovo i BDKJ, držati se Evanđelja i nauka Crkve, a ne mnijenja, koje nam nameće televizija i potrošačko društvo. Ukoliko netko želi detaljnije informacije o toj temi rado ću ih pružiti.

Đurđica Veselić, Hagen

Štovani prijatelji,

Upravo sam primio dva broja „Žive zajednice“. Hvala Vam što mi taj baš veoma informativan i poučan list već godinama šaljete!

Samo dragi Bog će platiti Vaš trud! Slava Bogu!

Iskreni pozdravi

Ivan Župa, Beč

Pišite o modi

Cijenjeno uredništvo!

U Njemačkoj sam s obitelji od studenog 1991. kao prognanik iz Iloka. Rođena sam 1951. Završila sam školu za Primjenjenu umjetnost (tekstil) i Višu pedagošku školu (nastavnik likovne kulture) u Novom Sadu. Imam 21 godinu radnoga staža. Radila sam u više tekstilnih poduzeća kao modni kreator i modni suradnik u više časopisa. Zadnjih deset godina sam radila u školi kao nastavnik likovne kulture. Ovdje sam radila kao radnik i pohađala tečajeve njemačkog jezika.

Uz pomoć katoličkih misija u Iserlohn, Lüdenscheidu i Schwelmu sam organizirala nastavu na hrvatskom jeziku, što je rezultiralo otvaranjem nastave na hrvatskom jeziku pod nadzorom njemačkih škola u dotičnim gradovima. S djecom sam, pored redovitog programa, radila i crteže na temu rata u domovini. Sudjelovali smo na natječaju za crteže, koji je preko Misije došao iz Australije. Radeći s djecom imala

sam kolekciju radova koje sam izlagala u Hagenu, Iserlohn, Dortmundu i Lüdenscheidu. U Iserlohn su 1992. bila djeca iz Vukovara. Uz moju suradnju oni su napravili od slane tehnike lijepe darove obiteljima koje su ih ugostile. Pohađajući redovito tečajeve na IB-institut, dobila sam priliku da okupim naše žene i radim s njima. U tijeku je već četvrti tečaj. Radim sa ženama umjetničke stvari, svilu, akvarel i slanu tehniku. IB institut je zadovoljan mojim radom, pa su mi omogućili da održavam tečajeve umjetnosti i na drugim institutima u Iserlohn, s tim da poučavam i Nijemce.

Redovito čitam Živu zajednicu. Smatram da ne bi bilo loše kada biste jednu stranicu posvetili mladima i načinu odijevanja. Pored toga na toj stranici biste mogli davati savjete kako da ovladaju raznim tehnikama (slana tehnika i rad na svilu). Jedan od prijedloga kako bi to izgledalo vam šaljem. Pored toga vam šaljem i slike s gore spomenutih izložbi.

Ankica Karačić, Sporenstr. 26,
58644 Iserlohn, tel: 0 23 71/2 50 80

MODNI KREATOR – SAVJETNIK

Svi želimo biti lijepo odjeveni

Mali savjeti mogu često pomoći. Ovdje u Njemačkoj, gdje smo okruženi bogatim izborom odjeće, često pogreškom kupimo ono što je moderno a nama osobno ne pristaje. Željela bih pomoći modnim savjetima i crtežima u odijevanju. Nadam se da ćete biti zainteresirani.

Ove godine su moderni prsluci.

Da, možemo ih kupiti u svim mogućim materijalima i tonovima. Ali, ipak, budimo obazrivi:

- ako je prsluk šaren, ispod njega uvijek ide jednoboja rolka ili bluza;
- ako smo puniji, kupit ćemo radije jednoboja prsluk izduženih pruga diskretnih boja.

Štovani uredniče Žive zajednice!

U reportaži „Wo ist die Kanta, Mama?“ – Živa zajednica od svibnja 1994., u podnaslovu „Hoće hrvatsku školu, a ne jugočeteljiću“ Vi iznosite grubu neistinu o meni kao osobi, Hrvatici, mom radu i stavu prema hrvatskom jeziku i kulturi, bez ikakvih pojašnjenja i dokaza!

Istina je da se u Koblenzu održava nastava na hrvatskom jeziku od 1982. godine, istina je da se radi po hrvatskim knjigama, prema hrvatskom nast. planu i programu, istina je da sam Hrvatica!

Nije istina, da sam na njemačkoj televiziji davala bilo kakove izjave o svećeniku Alojziju Petroviću.

Gruba je neistina da sam odbijala suradnju s hrvatskim roditeljima!

Prema zakonu o novinstvu dužni ste objaviti moj demant.

Hvala i uz pozdrave!

Jukić-Trapp, 56068 Koblenz, dana 8.6.1994.,
Kurfürstenstr. 104

Vraćam se u domovinu

Poštovano uredništvo „Žive zajednice“!

S obzirom na moj skori povratak u domovinu, zamolio bih Vas da mi više ne šaljete „Živu zajednicu“. Na svemu srdačno – hvala. Bog i Hrvati! Bože Bartulović, Erlangen

REPUBLIKA HRVATSKA
THE CROATIAN
PRIVATIZATION FUND
Zagreb, 7.6.1994.

Štovani,

Kao što Vam je poznato, Hrvatski Fond za Privatizaciju (HFP) je vladina institucija za transformaciju bivše društvene imovine.

Mi radimo strogo po principima njemačkog „Treuhanda“ u Berlinu.

Strateško je opredjeljenje Hrvatske što cjelovitije i intenzivnije integriranje u europsko i svjetsko gospodarstvo, jer se jedino tako može dugoročno osigurati njen stabilan privredni i socijalni razvoj. Samo će se u takvom okruženju otvorenog tržišnog gospodarstva moći, uostalom, maksimalno vrednovati komparativne prednosti pojedinih privrednih djelatnosti i ukupnog gospodarstva Republike Hrvatske u europskim i svjetskim razmjerima.

Iz navedenih razloga HFP je osnovao specijalni odjel za naše iseljeništvo, koji svim potencijalnim investitorima pruža sve potrebne informacije o pravnom okviru:

- Pravna sigurnost i pravne garancije za uloženi kapital
- Porezni sustav
- Novi zakon o trgovačkim društvima po europskom pravnom standardu
- Kooperacije sa stranim tvrtkama
- Carinski tretman stranih ulaganja
- Transfer dobiti, itd.

Stoga mi Vas molimo najljepše, da sve naše potencijalne investitore obavijestite o slijedećem:

- Sve potrebne informacije mogu dobiti isključivo ovdje („Desk“ za Njemačku; tel.: 0038541-469154; Fax: 46 9136) i telefonski dogovoriti termin za osobni razgovor.
- HFP oglašava ponude u „Večernjem listu“ (Dom i svijet), „Slobodnoj Dalmaciji“, preko kratkovalnog radija i sateleitske televizije.
- Da se s modermom kompjuterski mogu povezati na mrežu za elektronsku poštu (Hrvatska matica iseljenika, g. Ante Beljo; ravnatelj).
- da se interesi s punim povjerenjem mogu obratiti na g. Daria Rožmana, dipl. komercijalist, savjetnik za njemačko govorno područje.

Unaprijed Vam najljepše zahvaljujem za Vaš uloženi trud.

Želim Vam mnogo uspjeha i zadovoljstva u Vašem poslu i nadam se nadalje plodnoj suradnji s Vama!

S poštovanjem,

Dario Rožman

Odjel za investicije iseljeništva
Gajeva 30 a, 41000 Zagreb

KÖPPERN

Schul-Patenschaft
„Hand in Hand mit Ivos Kindern“

„Die drei Räuber“, deren Geschichte die Klasse 4a erzählte, brachten das Geld gleich in der Schubkarre mit, um Kindern ein Heim zu geben. Beim Fest der Köpperner Grundschule zugunsten eines Waisenhauses in Kroatien kamen am Samstag-nachmittag immerhin 3000 Mark zusammen.

Ein guter Grundstock für die Patenschaft der Grund-

schule Köppern mit dem Kinderheim „Ivo Vukušić“ in Dubrovnik. Unter dem Motto „Hand in Hand für Ivos Kinder“ wollen Schüler, Eltern und Lehrer mit verschiedenen Aktionen die 65 Kinder im Alter von drei bis 18 Jahren unterstützen.

Die Patenschaft mit dem Kinderheim wurde vom Schulelternbeirat angeregt, berichtet Beirätin Alexandra Bugiel.

Jede der fünf Jahrgangsstufen der Schule will künftig für zwei Monate im Schuljahr die Pflegschaft übernehmen. Durch Feste und Sammlungen soll das kroatische Kinderheim

Olga Stoss (links vorne) berichtete über das Hilfsprojekt, während eine Folkloregruppe tanzte und die kroatischen Trachten zeigte

dauerhaft unterstützt werden. Ein Ausschuß, dem Eltern und der Schullektor Paul Hundhausen angehören, koordiniert die unbefristete Patenschaft.

„Wir haben ein Konzept gesucht, wie wir die Patenschaft den Eltern nahebringen“, sagt Alexandra Bugiel. Dazu wurde zum Auftakt das Schulfest ausgerichtet, wo über die Patenschaft informiert wurde. Im Rahmenprogramm sang unter anderem der Schulchor mit Unterstützung der Eltern. Die kroatische Folkloregruppe aus Hattersheim brachte mit ihrem Auftritt die Bühne zum Beben.

Diethard Zils

Pilger des Wortes

Auswahl aus der Poesie (zweisprachig deutsch-kroatisch) · Herausgegeben von Ivica Lovrić und Frano Prčela · 154 Seiten, Format 13x20 cm, kart. DM 15,— · Verlag Globus, Zagreb · ISBN 963-167-025-0

Seit mehr als dreißig Jahren besucht der Dominikaner Diethard Zils immer wieder das Land Kroatien. Inzwischen ist es ihm – nicht nur hinsichtlich der Sprache – zur zweiten Heimat geworden.

Die vorliegende Sammlung seiner Gedichte beinhaltet Motive und Themen, die mit Kroatien zu tun haben. Sowohl die kulturellen und gesellschaftlichen Besonderheiten als auch die aktuellen Geschehnisse des Krieges finden in seiner Poesie ihren Niederschlag.

Seine Dichtung ist von der vorbehaltlosen Akzeptanz des Anderen und Andersartigen, von seiner Sympathie gegenüber den Kleinen und Bedrohten, und nicht zuletzt von seinem Gespür für das Bescheidene und Ursprüngliche bestimmt. Obgleich er sich mit dem Leid eines bedrohten Volkes auseinanderzusetzen und zu solidarisieren weiß, sucht er dennoch immer einen Weg zur Versöhnung.

In dieser zweisprachigen Anthologie findet sich eine kleine Auswahl von Gedichten aus dem vielfältigen und umfangreichen literarischen Opus von Diethard Zils, welcher sich bereits durch zahlreiche Veröffentlichungen geistlicher Lieder einen Namen gemacht hat.

SALACH

Hilfe für Kroatien

Bestehende Freundschaften sollen vertieft und neue geschlossen werden. Die Initiative ging von dem Deutsch-kroatischen Verein in Salach aus. Sie luden die deutsche und kroatische Bevölkerung ein. Der Vorsitzende Dr. Dolenec dankte Pfarrer Karl Miehle und den Spendern, für die geleistete Hilfe, die an die notleidenden Menschen in der Heimat Kroatien weitergegeben werden konnte. Bürgermeister Bernhard Ilg wünschte den kroatischen Mitbürgern, daß sich das vom Krieg gebeutelte Land rasch stabilisiert und wieder normalisiert. Die Folkloregruppe von der Kroatischen Katholischen Mission Göppingen in ihren bunten Trachten, sowie eine Tamburizagruppe aus Sindelfingen sorgten für Unterhaltung. Der Ertrag des Treffens kommt dem Krankenhaus Sisak zugute. Dort werden medizinische Geräte und Medikamente gebraucht. Eine aufgestellte Sammelbüchse mit der Aussage eines Chirurgen aus dem Krankenhaus Sisak, „daß Kinder mangels Narkosemittel während der Operation aufwachen“ stimme sehr nachdenklich. Bei Sachspenden wenden Sie sich an die Katholische Kirchengemeinde Salach oder telefonisch an 07161/683075

Hosana

*Hosana!
Hosana! Hosana!
Na nebu, na zemlji
u travi!
U bijeloj ritmici jutra,
u kolanju srebrnih rijeka*

*u polju,
u zori,
u zraku,
Hosana, hosana, hosana!
I vjetar i žito i grane,
i ševa, klinčaci vrela,
drumovi, šume, fontane
i pjesme i boli i rane:
Hosana!
Hosana! Hosana!*

*Jer ljeto je, eto, došlo,
ljeto, o Božje ljeto.
Sad anđeli jabuke nose
milujuć jagode zrele,
njišući žita što prose,
da u njima počine Sveto...
i sve je u ekstazi eto
oh, ljeto,
ljeto, ljeto!
Gle srebro sa oblaka skriva
teče i napaja zemlju –
u veliko Božje srce
gdje sanjaju sazrela žita,
a ono nekud sve dublje*

*odilazi smiješec se lako,
tek plodovi ostaju zreli
pa od dana u dan se tako
gibaju, gibaju
zibaju.
Hosana!
Hosana, hosana!
Na nebu, na zemlji
u travi!
U bijeloj ritmici jutra,
u kolanju srebrnih rijeka
u polju,
u zori,
u zraku.*

Duro Sudeta

PRETPLATA NA ŽIVU ZAJEDNICU

Dva broja šaljemo na ogled besplatno!
Od sljedećeg broja želim biti pretplatnik
Žive zajednice. Godišnja pretplata za 10
brojeva iznosi 30 DM s poštarinom. Pret-
platu ću platiti po primitku računa.

Ime i prezime / Vorname und Name

Ulica i broj / Adresse

Poštanski broj i mjesto / PLZ Ort

Telefon

ABONNEMENT FÜR LEBENDIGE GEMEINDE

Zwei Ausgaben kostenlos zur Ansicht!
Ab der nächsten Ausgabe möchte ich die Lebendi-
ge Gemeinde abonnieren. Ein Jahresabonnement für
10 Ausgaben beträgt 30,- DM (incl. Porto). Das
Abonnement zahle ich bei Erhalt der Rechnung.

Postvertriebsstück · D 2384 E · Gebühr bezahlt:

**STOP
THE
WAR**

Scholl + Klug Druckerei GmbH · 64546 Mörfelden-Walldorf